

{Ejnar Bjerre Jørgensen: Thyregod Sogns Gårdshistorie}

Hastrup mølle. Matr. nr. 2 Hastrup.

Møllere i Hastrup mølle før 1700.

Der er ingen, der ved, hvor gammel møllen er, men den kan være lige så gammel som Hastrupgård, da der var møller i 1200-tallet. Den omtales første gang i præsteindberetningen i 1638 i forbindelse med Hastrup, og d. 30. jan. og 3. febr. 1649 blev den pantsat af Marie Below til hendes søstersøn Henrich Thott til Boltinggård, efter at han havde kautioneret for flere af hendes lån, bl. a. hos Corfitz Ulfeld på Matstrup.

Sammen med andet gods blev møllen indløst, da Jørgen Kaas Hansen overtog Hastrup ved skøde fra Marie Below d. 25. jan. 1651. I dette skøde nævnes, at møllen lå ved gården, og den beboedes af Michel Møller. Den årlige mølleskyld var 34 tdr. mel, og af den jord, som mølleren brugte i Hastrup mark, skulle han svare 1 ørte rug (10 skp.). Af noget eng skulle han svare ½ harbopund smør (ca. 7½ kg). Den forholdsvis høje mølleskyld må betyde, at der har været ganske god søgning til møllen, og der må også have været avlet en del korn på egnen.

I Hastrups jordebog, der er dateret d. 26. marts 1661, nævnes møllen meget kort, det var stadig Michel Møller, der var der. Den jord, som han havde i fæste fra Hastrup, opgives til 3 tdr. htk., landgilden var uændret 34 tdr. mel. I matriklen fra 1662 er der lidt flere oplysninger, men mølleren navn er ikke med. Hartkornet var 14 tdr. 2 skp., landgilden opgives til 24 tdr. mel, der nok skal være 34 tdr., og af jorden og engen svaredes 1½ ørte rug og ½ hbpd. smør. Der kunne årlig sås 1 td. rug og 4 skp. byg, og i engen avledes 2 læs hø. Som ejer står Jørgen Kaas, men han var faldet i krigen i 1658, og det var nu hans enke Karen Grubbe Jørgensdatter, der ejede Hastrup og møllen.

D. 4. maj 1670 overtog de 2 brødre Jørgen Grubbe Kaas og Hans Kaas deres fædrene lod i Hastrup og tilliggende gods, og derved blev Hastrup mølle delt, så de hver havde en halvpart. Allerede d. 19. maj 1670 solgte Hans Kaas sin halvpart til sin bror, i skødet opgives denne halvpart til 8 tdr. 4 skp. htk., som Hans Kaas fik sikkerhed i for købesummen. D. 30. juni 1680 blev pantebrevet fornyet, men i 1682 blev Jørgen Grubbe Kaas amtmand over Lundenæs og Bøvling amter, og han købte Rybjerggård, derfor overlod han pantet til Hans Kaas for 10000 rd., som det var aftalt, at han måtte.

Dermed var Hans Kaas eneejer af Hastrupgård med mølle og bøndergods. D. 4. aug. 1683 afleverede Jørgen G. Kaas en beskrivelse af møllen til brug for den ny matrikel i 1688.

"Hastrup mølle hørte under Hastrupgård. Hartkornet var efter den gamle matrikel 15 tdr., og efter den ny 9 tdr. Den lå under gårdens takst og var altså tiendefri. Der var 2 kværne, der blev drevet af underfaldshjul. Vandet til møllen kom fra Vester mølle og fra en stor sø, der lå vesten for Vester mølle. Der var undertiden stærk strøm, så der var 4 stigborde for omløbet og 3 stigborde ved møllekarmen, hvor ålegården også lå. Sommetider brød vandet ud.

Der var 2 broer over til møllen, der havde søgning fra Thyregod og noget af Ejstrup sogn. Når man fraregnede det, som møllen med broer og omløb kunne koste at holde vedlige, så kunne hartkornet ansættes til 9 tdr. Det var foruden ålefangsten ved møllen, der brugtes af husbonden på Hastrup og derfor var opført ved gårdens ejendom.

Møllens beskaffenhed var følgende: Den havde 2 kværne og 2 hjul, den blev drevet af underfaldende strygvand og kunne male både sommer og vinter, undtagen når der var hård frost. Tilløbet kom fra en anden mølle, der lå ovenfor og kaldtes Vester mølle. Denne kunne en kort tid tage vandet fra Hastrup mølle, så den ikke kunne male. Men eftersom åen af naturen havde sit løb til møllen, var der ikke nogen særlig bekostning ved den. Den havde dog ikke nogen påbudt søgning, og den måtte derfor ofte stå stille, da de udenom liggende møller fratog den sin næring.

Den ene sten var 7 kvarter i bredden og temmelig god; den anden var 8 kvarter bred og noget forslidt. Til Hastrup mølle fandtes der ikke nogen pløjjord, bortset fra det, som den blev forundt af hovedgårdens grund". Taksationen var underskrevet af 3 mænd: W. C. Skinchell, J. Gierløf og Søfren Søfrensen, der tegnede 3 s'er som underskrift, så man må antage, at den sidste er mølleren, der havde afløst Michel Møller.

Albert Jensen i Hastrup mølle.

I den færdige matrikel blev hartkornet fastsat til 9 tdr. 4 skp. 2 fkr., og fæstejorden blev sat til 4 tdr. 2 fkr. htk. Ålegården blev ansat til 1 td. 1 fkr., men i henhold til kongelig resolution af 8. maj 1688 skulle der intet svares af ålefangsten. Der var igen kommet en ny møller, i en skatteliste fra d. 30. marts 1687 står Albert Jensen som møller. Hans kone hed Birgithe Sørensdaughter, så hun kunne jo være en datter af Søren Sørensen. Møllerens besætning bestod af 1 ko og 2 får.

De omliggende møller, der omtales i beskrivelsen, må være Arvad mølle og Vester mølle. Arvad mølle skiftede ejer d. 7. dec. 1688, da Peiter von der Wege solgte den til Dinis Pedersen Wind i Århus. I Vester mølle var det Søren Knudsen, der var møller i 1688.

Møller Albert Jensen var født i 1655, hans første kone Birgithe døde omkring 1708, men det var før den gamle kirkebog begyndte, så hendes alder kendes ikke. De havde en datter Dorthe Cathrine og en tjenestedreng Anders Christensen i 1705, det fremgår af en skatteliste fra det år. Da Hastrupgård blev solgt på auktion d. 21. sept. 1696, opgives mølleskylden igen til 34 tdr. mel, af ålekisten svarede 1½ td. ål, af jorden svarede 2 ørte rug og af engen ½ hbp. smør. For at holde møllen vedlige fik Albert Jensen eftergivet 4 tdr. mel, 2 ørte rug og smørret, det var indføjet både i hans fæstebrev og i Hastrups jordebog. Det samlede hartkorn var 13 tdr. 5 skp.

D. 28. dec. 1708 blev Albert Jensen viet i Øster Nykirke til Else Olufsdatter fra Alsted mølle, hun var født i 1672.

Albert Jensen var bror til mølleren Christen Jensen i Bjerre mølle i Åle sogn. Da Albert Jensen nærmede sig de 60 år, fik han både karl og pige, karlen Knud Lassen af Hastrup mølle blev d. 10. sept. 1718 gift med Kirsten Thøgersdatter fra Kokborghuse, men han fortsatte med at arbejde i møllen. Pigen Abelone Christensdatter var fra Ringgive, hun blev d. 31. juli 1718 gift med Christen Pedersen fra Over Fuglsang.

I 1724 døde Else Olufsdatter og blev begravet på Thyregod kirkegård, 52 år 4 mdr. gl. Albert Jensen havde 2 sønner, Hans og Rudolph, men de har muligvis været for unge til at overtage fæstet af møllen. Datteren Birthe Marie, der var født i 1711, ser ud til at være opdraget i Alsted mølle, hun blev gift med Anders Nielsen Wong, senere ejer af Donneruplund, Søndersthoved og Hastrup.

Peder Paaske overtager fæstet af møllen.

D. 27. nov. 1724 bortfæstede den ny ejer af Hastrup, Oluf Krabbe til Bjerre, Hastrup mølle til ridefoged Peder Paaske, der var født i Stege i 1695 og døbt d. 1. nov. Han var kommet til Hastrup året før, men antagelig havde han først været på Bjerre, hvor hans familie stadig troede, at han opholdt sig. Afsættelsen af Albert Jensen begrundedes med møllens slette tilstand og møllerens uvederhæftighed, hvad der dog kun behøver at betyde, at han var blevet bagefter med betaling af landgilden.

Paaske skulle holde møllen vedlige med undtagelse af mølleaksel og kværnsten, det påhvilede herremanden. Afgiften til Hastrup var 30 tdr. rugmel og 1½ td. saltede ål. Mølleren måtte stange ål fra Pomphole til og i mølledammen og fiske med toggergarn sammesteds. Ager og eng måtte han bruge ligesom Albert Jensen, men kornet fra Hastrup skulle han male uden told. Det udlæg, der var gjort hos Albert Jensen for møllens brøstfældighed, måtte Paaske beholde. Indfæstningen var 50 rd., som Paaske straks skulle betale i otteskillingstykker. Desuden skulle han oprette en aftægtskontrakt for Albert Jensen og forsørge ham, så længe han levede. Han døde i 1738 og blev begravet d. 14. dec., 83 år gl.

Peder Paaske var søn af Paaske Pedersen og Anna Kirstine Sørensdaughter i Stege, han havde 9 søskende, men flere af dem døde som små. Paaske var meget aktiv, han beholdt ridefogedstillingen, også efter at han var blevet møller. Da han var godt uddannet, blev han også birkeskriver ved Hastrup birk, og omkring 1742, da Morten Jensen Bach i Dyringhave gik af som birkedommer, overtog Paaske embedet, som han havde til sin død.

D. 22. febr. 1729 købte Peder Paaske den lille sædegård Nørre Karstoft i Skarrild sogn på en auktion, købesum 1020 rd., hvortil han lånte 1000 rd. i 10-sk. stykker af fru Marie Elisabeth von Dechen, der var enke efter ritmester Blüchert. Oluf Krabbes enke Ide Sophie Gedde til Hastrup og Bjerre skrev under for ham som kautionist og selvskyldner. Nørre Karstofts hartkorn var 19 tdr. 7 skp. 3 fkr. 1 alb., og bøndergodsets var 36 tdr. 2 skp. 2 fkr. Dermed var Paaske blevet godsejer, og i tidens løb købte han mere bøndergods til Karstoft, det er muligt, at han havde håbet at bringe den op på 200 tdr. htk., så den kunne blive en komplet, tiendefri hovedgård. Som birkedommer måtte han også tage sig af skiftesager under birket samt fungere som auktionsholder. Man kan også se, at han har været en slags prokurator og ført retssager for bønderne, med mere eller mindre held. Hans virksomhed som studehandler må heller ikke glemmes. Dels har han vel fedet stude på Hastrup og ved møllen, og dels opkøbte han stude i en stor omkreds, også på andre herregårde. Han solgte dem igen til opkøbere i Ribe, Slesvig og Holsten, en gang imellem havde han dog tab på den

gren af sin virksomhed, nogle opkøbere kunne ikke betale, andre blev regulært borte, når de havde afsat studene i Tyskland.

D. 10. marts 1741 foretog Paaske et større samlet køb af gods på auktion efter Peder Thomsen Bering i Horsens. Det drejede sig om 17 tdr. 1 skp. 3 fkr. 2 alb. htk., og købesummen var 30 rd. pr. td. htk., ialt 517 rd. 1 mk. 2 sk.

Peder Paaske var gift med Margrethe Pedersdatter Vimb, antagelig er de blevet gift i 1729, men ikke i Thyregod, det vides ikke, hvor hun kom fra, der var aldrig nogen af deres familie med ved barnedåb. De fik datteren Anne Kirstine i 1730, hun blev fremstillet i kirken d. 25. juni. I 1732 fik de datteren Marie Cathrine, hun blev døbt hjemme og fremstillet d. 24. febr. Samme dag blev hendes mor Margrethe Pedersdatter begravet, 24 år, 3 mdr. 3 uger 2 dage gl. Marie Cathrine døde kort efter og blev begravet d. 6. apr. Anne Kirstine hører man ikke mere om, måske er hun kommet til moderens familie, hun kan ikke findes i Thyregod kirkebog.

Peder Paaske blev derefter gift med Magdalene Christensdatter Møller fra Bjerre mølle, altså Albert Jensens brordatter. Hun var født i 1711, og hendes far Christen Jensen var født værge for Albert Jensens datter Dorthe Cathrine. Han havde af skifteforvalteren Oluf Krabbe fået udbetalt 10 slettedaler, som var hendes arv efter moderen Birgithe Sørensdatter. Da Christen Jensen døde i 1729, var beløbet vokset til 8 rd. 1 mk. 5 1/3 sk., der blev overdraget til Peder Paaske, der blev indsat som ny værge for sin kones kusine.

En af Paaskes interesser var biavl, og i haven havde han 10 bistader, som ved hans død blev vurderet til 6 rd. 4 mk. Smeden i Kokborg by Ole Andersen havde dog halvpert i dem. I Paaskes korrespondance kan man se, at bivoks var efterspurgt i Holland. Paaskes søstersøn Peder Hertel opholdt sig der for at lære at føre skib, og han ville gerne have voks, talg og garvede lammeskind for 50 rd., som Paaske skyldte ham fra den tid, da Hertel hjalp med skriverarbejde på Hastrup og ved møllen.

Som birkedommer var Paaske selvfølgelig nødt til at have nogle lovbøger, han havde 1 bind gamle forordninger og 4 bind nyere forordninger, der var ført op til 1726. Desuden toldrullen af 21. marts 1691 og consumptionsforordningen af 31. dec. 1700 samt en enkelt tysk lovbog. Imellem de andre bøger lægger man mærke til Tusind og een Nat på tysk, Snorra Sturlesons Norske Konge Krønike, en 100-års kalender, Søren Mathiasens regnebog og Bauhinis Urtebog. Der var ellers romaner, eventyr, politik, krigshistorie og religion, det var på dansk, tysk, fransk og italiensk, så han har været en belæst mand.

På grund af Peder Paaskes mange gøremål var han nødt til at holde flere folk, og det ses også, at han havde møllersvend, tjenestekarl, pige og sommetider en dreng. Nogle af møllersvendene boede i møllen, men senere blev det almindeligt, at de var gift og boede i Kokborghuse eller Kokborg by. Knud Lassen boede i Kokborghuse, Jens Christensen Møller fra Hornstrup fik et bol i fæste i Kokborg by, han var gift med smededatteren Frederica Christiana Werner fra Østerdam. I 1750 var der en anden Jens Christensen i møllen, han blev d. 31. marts gift med Maren Iversdatter, der også tjente i møllen.

Det ser ikke ud til, at Paaske havde et ordentlig køretøj i møllen, når han skulle ud på sine lange ture, han red på en rød ridehest, så når madame Paaske skulle med, har han måttet låne på Hastrup. Efter 1750 klagede han over, at han var træt, når han kom hjem fra sine lange rideture. Det kneb for ham at holde styr på sine mange forretninger, han fik ikke sine regninger betalt til tiden, og en retssag fik han ikke ført til ende. Det blev dyrt for hans klienter, der var bønder i Assing sogn. Han lagde sig også ud med assessor Jens Jørgen Bredal på Rørbæk, og selvom Paaske muligvis havde ret, gik retssagen ham imod, og en samtidig injuriersag blev meget dyr for ham.

D. 27. apr. 1753 døde Peder Paaske, og han blev begravet på Thyregod kirkegård d. 7. maj, 56 år 5 mdr. 2 uger 3 dage gl. Begravelsen var standsømmessig, den kostede 57 rd. Det ser ud til, at kisten blev båret hele vejen fra Hastrup mølle, 16 mand fik 8 rd. for at bære. Pastor Hans Bering fik 10 rd. for at holde ligprædiken, og degnen Laurids Jensen Holstebro fik 4 rd. for at forfatte personalia. Graven blev kastet og tilmuret igen for 1 rd. Kisten med sortbetrukne stropper og skruer 8 rd. 2 mk. 12 alen fint lærred 8 rd. Til kirkens patronesse Ide Sophie Gedde for vagt ved kisten 10 rd. 8 alen sort flor 2 rd. Til patronessen for klokkeringning 4 mk.

D. 3. maj 1753 begyndte man på skiftet, der med Paaskes mange aktiviteter blev meget omfattende. I skifteprotokollen fylder det næsten 200 sider, og det blev først afsluttet d. 24. febr. 1755. Sædegården Nørre Karstoft havde han ved indkøb af bøndergods fået op på 113 tdr. 2 skp. 2 fkr. 1/2 alb. htk. Derudover ejede han i Brande, Ejstrup og Nr. Snede 13 gårde og møllen i Smedebæk, ialt 39 tdr. 4 skp. 1 fkr. htk. Det var altså et ret betydeligt gods, han havde samlet sig. Man regnede med, at der kun var 3 arvinger foruden enken, søstersønnen Peder Hertel havde man ikke hørt fra, siden han lå meget syg i Holland, og man regnede med, at han var død eller rejst til Ostindien. Han dukkede imidlertid op efter tillysning af skiftet i de "Danske Gazetter", og han gjorde også fordring for sin løn for sin tid i møllen og på Hastrup. Ialt skyldte Paaske 5092 rd. 4 mk. bort, det var et ganske anseligt beløb. Der var dog dækning i hans aktiver,

der efter afskrivning af enkelte fordringer beløb sig til 7293 rd. 4 sk. Efter fradrag af skifteomkostninger var der 2096 rd. 4 sk. til deling mellem arvingerne.

Enken fik 1048 rd. 1 mk. 2 sk. Paaske bror byskriver Ole Paaske i Stege fik 419 rd. 1 mk. 10 sk. Søskendebørn Anna Paaske, Karen Paaske og Peder Hertel fik 209 rd. 3 mk. 13 sk. hver. For dem, der særlig interesserer sig for skiftet ligger der kopi og afskrift i lokalarkivet i Thyregod.

Nørre Karstoft blev solgt på auktion for 6183 rd. d. 18. juli 1753. Kromanden i Nr. Snede Peder Schønning købte den. Det viste sig, at møller Paaske ikke havde ført den lovbealede jordebog for godset, hvorfor dødsboet egentlig skulle have haft en større bøde, men arvingerne slap imod at anskaffe en a jour ført jordebog til 10 rd. Paaske enke Magdalene Christensdatter drev møllen videre et par år. Søren Christensen Møller tog sig af mølleriet, han blev tituleret seigneur, så han har vel været møllersøn.

Johan Raun Bering i Hastrup mølle.

D. 7. maj, Kristi Himmelfartsdag, 1755 blev enkemadame Magdalene Christensdatter Møller viet til Johan Raun Bering i Thyregodlund. Efter kongelig allernådigst tilladelse skete det uden foregående trolovelse og lysning i kirken. Johan var født d. 19. dec. 1734 kl. halv 5 om eftermiddagen, søn af pastor Hans Pedersen Bering og hustru Karen Humblet. Af nødvendighed var han hjemmedøbt og senere fremstillet i kirken d. 8. febr. 1735. Han var altså kun 20 år, og enken var 44 år, men hun var et godt parti med en pæn kapital og en mølle i fæste.

I skattemønstrene kan det ses, at Paaske normalt havde en karl, 1 pige og 1 dreng foruden møllersvende, og sådan fortsatte det i de første år i Bering's tid. Peder Sørensen Saxe passede landbruget til møllen omkring 1750, men i 1751 fik han en datter med Kirsten Lauridsdatter, der boede i præstens private fattighus ved præstegården, så kom han fra møllen og tjente siden i Østergård i Sejrup.

I 1754 skiftede Hastrup ejer, da Ide Sophie Gedde solgte til Christen Leth, og i jordebogen stod Paaske enke som fæster af møllen, hartkorn og landgilde var uændret. Da Anders Nielsen Wong købte Hastrup i 1761, var det den ny ægtemand seigneur Johan Bering, der stod i jordebogen. Det ser ud til, at det gik godt for ham som møller, i 1763 havde han 2 karle, 1 dreng og 2 piger, i modsætning til Paaske holdt han sig til mølleriet og landbruget, men da han kunne læse og skrive, optrådte han tit som vitterlighedsvidne på dokumenter fra den tid.

I juli 1765 døde Magdalene Christensdatter, og hun blev begravet på Thyregod kirkegård d. 3. aug., 54 år 5 mdr. 2 uger gl. Der var ingen børn i ægteskabet, og der var heller ingen i hendes ægteskab med Paaske. D. 29. nov. 1766 blev seigneur Johan Raun Bering gift med Birrethe Andersdatter Wong, der var født i 1748 og datter af den tidligere ejer af Hastrup Anders Nielsen Wong og hustru Birthe Marie Albertsdatter. Igen var det med allernådigst kongebrev. Anders Nielsen Wong var nu fæster af en fjerdepartsgård i Brande by, der hørte under Hastrup. Hans svigersøn Anders Bagger, der var gift med Bodil Andersdatter Wong, havde overtaget Hastrup. Bagger var ejer af den konkurrerende Arvad mølle, men i 1768 solgte han den til sin svoger Niels Andersen Wong. Svogerskabet med husbonden på Hastrup synes ikke at have bragt nogen forandring for Bering.

D. 2. apr. 1772 blev møllersvenden Jens Christensen slået ihjel under et stort træ, da han var i Skovsbøl for at fælde tømmer til møllen, han blev begravet d. 8. april. Også før var der sket ulykker ved møllen. Pinselørdag 1746, mens Paaske var møller, tjente karlen Niels Christensen, 18 år, og drenge Niels Pedersen, 12 år, i møllen. Mellem kl. 2 og 3 om eftermiddagen druknede de begge i mølleåen, der var ingen, der havde set det ske, birkedommer Paaske holdt selv ligsyn over dem, og 3. pinsedag d. 31. maj blev de begravet.

Efter Paaske havde der været 2 birkedommere ved Hastrup birk, Høberg i Ullerup havde embedet i en halv snes år, da han døde i 1764, blev han fulgt af Schütte, der først boede på Hastrup og senere i Enkelund, som han var ved at købe af Anders Bagger. Inden det gik i orden, døde han i februar 1770, og da det var ved at være slut med birkerne ved hovedgårdene, blev der ikke udnævnt nogen ny birkedommer. Johan Raun Bering fik hvervet som sættemøller, og det blev ham, der kom til at skrive de sidste indførsler i den gamle tingprotokol. Han vides at have fungeret endnu i 1775, da der blev holdt auktion efter nogle gårdforsiddere.

I Hastrups hoveriprotokol kan det ses, at Johan Bering dyrkede i 20 tønder sædeland, han avlede 3 læs hø og havde græsning fra Hastrup. I penge skulle han betale 64 sk. til Hastrup, antagelig afløsning for smørret, der skulle ydes for engen.

Birgitte og Johan Raun Bering fik 9 børn: 1. Hans, født i 1767, hjemmedøbt, fremstillet d. 22. nov. 2. Anders, født i 1769, døbt 5. marts, død 9 år gl. 3. Magdalene, født i 1770, døbt d. 2. juli, død 3 år gl. 4. Christopher, født i 1771,

hjemmedøbt, fremstillet d. 21. juli, død i 1772. 5. Magdalene, født i 1773, hjemmedøbt d. 14. sept. 6. Christian, født i 1776, hjemmedøbt d. 25. juni, død 3 år gl. 7. Karen, født i 1779, hjemmedøbt d. 10. juni. 8. Christian, født i 1782, hjemmedøbt d. 8. juni, han blev husmand i Neder Donnerup. 9. Peder, født i 1788, hjemmedøbt d. 9. sept.

I 1784 betegnes Hastrup mølle som fæsteledig i Hastrups jordebog. Johan Raun Berings svoger Anders Bagger var gået konkurs på Hastrup, og hovedgården blev ved auktionen overtaget af panthaveren Mogens Lottrup, og han solgte i 1784 til generalauditor Kallager. Samme år flyttede Bering til Over Fuglsang, hvor han boede til leje, der boede han nok også i 1787, selvom han ikke er med i folketællingen. I 1789 døde degnen Johan Høvinghoff i Thyregod by, og Bering overtog hans stilling. Til skoleholderhvervet havde han ingen uddannelse, men han kunne regne og skrive, og så var han søn af en præst, det må have kvalificeret ham til degneembedet. Han flyttede ind i degneboligen i Thyregod, og der boede han til sin død i 1794, han blev begravet d. 12. febr.

Hans enke Birgithe Andersdatter, som hun nu blev kaldt, blev trolovet med den gamle degn Gregers Zachariassen Wilsløv fra Vonge. Forvalter Claus Niemann på Hastrup og den ny møller Jens Rauff var forlovere. D. 27. aug. 1794 blev parret gift, og Wilsløv overtog degneembedet, og selvom han var gammel og skrøbelig, bestred han embedet til sin død d. 5. jan. 1804, han blev begravet d. 13. jan., 76 år gl. Hans stedsøn Hans Bering havde hjulpet ham med arbejdet tilsidst og blev indstillet til at efterfølge ham i degneembedet. Hvervet som degn kunne han nok klare, det lå tungere med at holde skole, da han tog helt afstand fra at beskæftige sig med de "fire specier udi regning". Det kunne Wilsløv nu heller ikke, hvorfor han måtte betale 2 rd. årligt til en omgangslærer, og sådan er det nok fortsat under Bering. Jørgen Jørgensen, der opholdt sig i Hastrup mølle, var skoleholder omkring 1800. Birgithe Andersdatter boede i degnehuset til sin død d. 15. maj 1818, som madam Wilsløv blev hun begravet, 70 år gl.

*****

Rauff-familien i Hastrup mølle.

Endnu i juni 1786 var Hastrup mølle fæsteledig ifølge Hastrups jordebog, men da E. C. C. de Stiernholm overtog Hastrup efter Kallager d. 14. juni 1786, sørgede han for at der kom en ny fæster. Det var Jens Olesen Rauff, der kom fra Rauff hede ved Madum sø. Mads Thøgersen, der var født i Lønå i 1754, havde passet møllen, da den stod uden fæster, og han fortsatte under Jens Rauff. Rauff var 39 år, da han kom, og han var gift med Bodil Christensdatter, der var 35 år. De fik sønnen Ole d. 23. apr. 1787, og han blev straks hjemmedøbt. Moderen døde kort efter og blev begravet d. 5. maj, samtidig med at sønnen blev fremstillet i Thyregod kirke. Fru Johanne Stiernholm, født Sejer, bar ham. Faddere var junker Stiernholm, Hr. Sejer til Rørbæk, degnen Johan Raun Bering, tidligere møller. Sr. Niemann, foged på Hastrup, jomfru Ide Sejer på Rørbæk.

Jens Rauff blev kort efter gift med Ane Johanne Klock fra Knudstrup i Torning sogn. D. 14. aug. 1789 fik de en søn, der blev hjemmedøbt og senere d. 9. okt. fremstillet i kirken. Han fik navnet Johan Michael Georg Heidelman Rauff, og med ved dåben var seigneur Klock fra Knudstrup. Jomfru Karen Humble Sejer fra Rørbæk bar barnet, og junker Stiernholm, Sr. Niemann og Willum Sørensens kone i Ålbæk var faddere. Sønnen, der blev født i 1789, faldt i åen og druknede i 1797, han blev begravet d. 24. sept. Da blev hans mellemnavn stavet Heidemann, der nok var det rigtige. Pastor Feld skriver, at ulykken var til stor sorg for forældrene, og den var nok skyld i, at Ane Johanne Klock senere blev sindsyg.

Jens Rauff havde større folkehold end sine forgængere, allerede i 1787 havde han 3 karle og 3 piger, og man har indtryk af, at der blev sat mere ind på landbruget end før. Før udskiftningen havde Hastrup mølle omtrent sit gamle hartkorn. Efter udskiftningen, der blev foretaget af landinspektør Haar fra Århus, blev hartkornet sat til 5 tdr. 1 fkr. 2 alb., altså lidt mere end før.

D. 21. juni 1796 solgte E. C. C. de Stiernholm Hastrup til Jens Pedersen Schoutrup, og han solgte igen Hastrup til Augustinus Jensen d. 17. juni 1799, men da var Hastrup mølle ikke med i skødet, så der har nok allerede foreligget en købekontrakt om overdragelse af møllen til selveje.

Jens Rauff som selvejer.

D. 12. juni 1802 udstedte Jens Schoutrup, der nu var flyttet til Seest, skøde til Jens Rauff på Hastrup mølle med htk. 5 tdr. 1 fkr. 2 alb. og mølleskyld 9 tdr. 4 skp. 2 fkr., købesum 3000 rd. D. 16. juni 1802 lånte Jens Rauff 2998 rd. af oberst de Poulson i Horsens. Fiskerettighederne i åen ved møllen var forbeholdt Jens Rauff, selvom Fuglsanggårdene ejede engen på en del af strækningen. Hastrup mølle var blevet brandforsikret første gang i 1791, stuehuset var meget lille,

kun 5 fag. Selve møllehuset var på 10 fag med 3 fag kværnhaus og 2 kværne. Laden var på 11 fag, stalden havde 8 fag, og der var 6 fag bryggerhus. Nogle af bygningerne lå syd for åløbet, senere lå der et hus ud mod vejen til Ejstrup, det var til beboelse for møllerenken og hendes mor.

Jens Olesen Rauff døde i 1808, han blev begravet d. 4. juni, 71 år gl. Der blev afholdt registrering og vurderingsforretning d. 27. juni 1808, den eneste efterladte søn og arving Ole Jensen Rauff skulle overtage møllen til vurderingssummen 5793 rd. 4 mk. 2 sk., og d. 12. juni oprettede han en aftægtskontrakt for sin sindssvage stedmor og hendes mor den ældgamle madam Klock, der også boede i møllen. Forligskommissær Chr. Leth i Vester mølle blev udnævnt til værge for de 2 kvinder.

D. 19. juni 1809 udstedte skifteforvalter Arent Steenstrup skifteretsskøde til Ole Rauff til den aftalte købesum, og Ole Rauff forpligtede sig til at skaffe bevis for, at han til snapsting kunne overtage og indløse de hæftelser, der var på møllen. D. 19. juni 1809 udstedte Ole Rauff en obligation på 5000 rd. til frøken Sophie Charlotte Marie Blücher, Basnæs på Sjælland, og satte møllen med hartkorn og mølleværk i pant. Beløbet var i danske kurantdalere. Ole Rauff var endnu ikke 25 år, så han måtte have sognepræst Søren Ancher Winther i Thyregodlund som kurator.

Jens Rauffs svigermor den gamle enkemadame Klock døde i 1810 og blev begravet d. 26. okt., 84 år gl. Jens Rauffs enke Ane Johanne Klock døde i 1813 og blev begravet d. 11. juli, der står ikke noget om hendes alder, men hun var født omkring 1767. Hendes søsterdatter Dorthe Marie opholdt sig i møllen omkring 1800, i folketællingen er hun opført med efternavnet Kroc, der kan være en skrivefejl.

Næsten samtidig med at Ole Rauff overtog Hastrup mølle, blev han gift med Ane Marie Cathrine Christensdatter fra Viuf. Hun var født i 1779, og hendes far Christen Pedersen fra Viuf flyttede senere til Hastrup mølle. Det var arrangeret således, at han fik aftægt af Vestergård i Thyregod by, uden at der gives nærmere oplysninger om, hvorfor han skulle have det. Det er dog muligt, at møllebyggeren Jens Pedersen Schole, der boede i Hastrup mølle et par år, kan have været en svigersøn eller på anden måde været i familie med ham. J. Pedersen Schole købte Vestergård på tvangsauktion d. 21. juni 1811, og han ejede gården til d. 21. juni 1813. Christen Pedersen døde i Hastrup mølle d. 4. sept. 1818, 84 år gl.

Ane Marie og Ole Rauff fik mange børn: 1. Jens blev døbt d. 31. dec. 1810. Han blev ejer af Smedebæk mølle i Ejstrup sogn, d. 11. sept. 1846 blev han gift med Else Pedersdatter fra Uhre. 2. Christen, hjemmedøbt d. 12. marts 1812. Han døde 10 dage gl. 3. Bodil Marie, døbt d. 11. april 1813. Hun blev gift med gårdmand Søren Jensen Askjær i Hindskov d. 13. maj 1837. 4. Christian Hegteman, født d. 6. april 1815. Der er ingen tvivl om, at det var degnen, der var skyld i det sjældne mellemnavn, han skulle have heddet Heidemann efter sin fars afdøde halvbror. Han blev næste ejer af Hastrup mølle. 5. Ellen Sophie, født d. 13. jan. 1817. Hun blev først gift med gårdmand Hans Peter Petersen på Vindelev mark. Han ejede matr. nr. 36 Vindelev mark og havde halvpant i matr. nr. 37 smst. Da han døde, blev hun gift med Christian Vinther Sørensen, som bevidnet af Scheving i Kollerup præstegård. 6. Mette Kirstine, født d. 6. april 1818. Hun blev d. 29. dec. 1847 gift med husmand Iver Iversen i Oddebæk. 7. Johanne Marie, født d. 10. febr. 1820. Hun blev gift med Jeppe Larsen i Vindelev, de bosatte sig i Givskud. 8. Pederikke, født d. 28. febr. 1822. Hun blev d. 2. maj 1851 gift med hoker og husmand Thomas Madsen på Thyregod mark.

Ole Rauff var en dygtig landmand, og han dyrkede noget af heden op. Landhusholdningsselskabet tildelte ham både præmie og hædersbevisning for landboflid. Også møllen gik det godt for, der avledes mere korn på egnen, og der maledes omkring 600 tdr. korn om året i 1830-erne. Ole Rauff døde d. 23. dec. 1834, han blev kun 48 år gl. Hans enke Ane Marie Christensdatter fik d. 30. jan. 1835 kongelig bevilling til at måtte sidde i uskiftet bo med sine børn, så længe hun forblev ugift, eller indtil børnene måtte forlange skifte, når de blev myndige. I så fald måtte hun foretage samfrændeskifte uden rettens medvirken. Hun drev møllen i 3 år, de fleste af børnene var hjemme, og desuden havde hun en voksen plejesøn Christen Pedersen, der var 23 år, så hun havde ingen mangel på arbejdskraft.

D. 18. juli 1838, skøde fra Ane Marie Christensdatter til søn Christian Hegteman Rauff på Hastrup mølle med hartkorn og mølleskyld som før, købesum 4000 rbd. rede sølv. Christian Hegteman skulle opfylde en aftægtskontrakt til sin mor, det var i realiteten ham, der havde drevet møllen, medens hans plejebroder Christen Pedersen tog sig af landbruget.

Gårdmand Jens Christian Pedersen i Østerdam var lavværge for enken.

D. 19. okt. 1838 udstedte Chr. Hegteman en obligation på 3000 rbd. til møllerenke Maren Sørensdatter i Hopballe mølle, og han pantsatte Hastrup mølle med redskaber og inventar. Sognefoged og dannebrogsmænd Christen Sørensen i Jelling skrev under som kurator for Chr. Hegteman, der ikke var fyldt 25 år. Aftægtskontrakten havde en kapitalværdi på 450 rbd. sølv. Man bemærker, at moderen bl. a. skulle have 2 lispund ål om året, og i haven et frugttræ efter eget valg. Af møllens fåreflok måtte hun udtage 5 får, og hun havde ret til at tage en tjenestepige og til at have sine egne børn hos sig. De gamle aftægter til madame Klock og hendes mor aflystes samtidig. Christian Hegteman solgte hurtigt møllen, måske på grund af den gode fortjeneste, han kunne få på den.

Møller Jacob Peder Rahbek.

D. 26. febr. 1839 blev der oprettet købekontrakt om møllen imellem Chr. Hegteman Rauff og Jacob Peder Rahbek fra Fjederholt. Købesummen var 5500 rbd., og køberen påtog sig at tilsvare de 3000 rbd. til enken i Hopballe mølle og 400 rbd. til sælgerens søster. Resten skulle betales med 1000 rbd. d. 11. dec. 1839, 600 rbd. d. 1. apr. 1840, da Rahbek skulle tiltræde, og 500 rbd. til juni termin 1840, og derefter skulle køberen meddeles skøde. Rahbek skulle også opfylde aftægtskontrakten, og han påtog sig at bekoste bryllup for de 4 døtre i Hastrup mølle, medmindre de giftede sig før d. 1. apr. 1840, hvad de ikke gjorde. Køberen skulle have en vogn, 1 plov, 1 harve og alt inventar i møllen, i smedien og ved fiskeriet. Sælgeren skulle forblive ved møllen til d. 1. apr. 1840, det gjorde han nu ikke, han fik en møllersvand fra Rind, Anders Nielsen, til at passe mølleriet, mens Chr. Pedersen stadig tog sig af landbruget. Rahbek skulle have 8000 gode brændte mursten med i handlen, mens sælgeren skulle sætte aftægtshuset i forsvarlig stand inden overtagelsen. Denne gang var det proprietær Peter Hauch på Hastrup, der skrev under som kurator for Chr. Hegteman. Sognefoged Frederik Mørch i Dørken skrev under til vitterlighed.

D. 3. juli 1840 udstedte Chr. Hegteman Rauff skøde til Rahbek. Han var søn af pastor Mathias Rahbek i Thyregodlund og født i 1813. Han var gift med Christine Nielsen fra Urlev. De havde en datter Maren, der var født i Fjederholt, i Hastrup mølle fik de sønnen Mathias d. 8. maj 1840, datteren Ane Nielsine d. 15. dec. 1841 og Marie Petrea d. 8. sept. 1843.

D. 20. juni 1841 udstedte Jacob P. Rahbek en obligation på 200 rbd. sølv til frøken Bartholine Hviid, der fik pant i møllen næstefter 2000 rbd. og ved siden af 900 rbd. Der blev foretaget nogle ændringer i aftægtskontrakten, så møllerenkens ejendele ikke skulle tilfalde møllens ejer ved hendes død, i stedet skulle hendes arvinger have dem. Datteren Pederikke skulle dog forlods have hendes dragkiste. Det blev bekræftet med underskrifter d. 24. nov. 1844. Ane Marie Christensdatter døde d. 7. okt. 1852, 73 år gl. Først havde hun datteren Pederikke hjemme, og senere var det Johanne.

Rahbek havde et stort folkehold, foruden møllersvenden Anders var der 3 karle og 3 piger, så det ser ud til, at det har været møllens bedste tid. Den pris han fik for møllen, da han solgte, tyder også på, at møllen var i god drift, der skal ellers være sket alvorlig skade på broer og dæmning ved en oversvømmelse i 1845.

Christian Hegteman Rauff opholdt sig i Hindskov et stykke tid, da han var blevet gift, men d. 16. nov. 1843 købte han en vindmølle i Uhre af Kjeld Thomsen Langkjær for 500 rbd. sølv. Kjeld Thomsen havde d. 15. okt. året før fået tilladelse til at oprette møllen på Uhre mark. Der skulle kongelig bevilling til, og han måtte indlægge 1 melkværn, 1 skalkværn og 1 brækkværn.

Hastrup mølle og landbrugsskolen.

D. 20. juni 1841 havde Rahbek optaget et lån på 900 rbd. hos fru generalkrigskommissær Møller, født Hviid. Til gengæld havde han afbetalt 1000 rbd. til møllerenken i Hopballe. D. 24. juli 1841 fik han et lille lån på 400 rbd. hos tobaksfabrikant Henckel i Vejle.

D. 21. juni 1845, skøde fra Jacob Peter Rahbek til adjunkt Nis Hansen i Århus og proprietær August Schou fra Wilhelmsfeldt i Skåne på Hastrup mølle, htk. efter den ny matr. 3 tdr. 3 fkr. 2½ alb. ager og eng og mølleskyld 8 tdr. 4 skp. 2 fkr. under matr. nr. 2 Hastrup. Overtagelse d. 1. juli 1845, men Rahbek måtte dog blive boende til 1. okt. Købesum 13000 rbd. sølv, hvori prioriteterne var indbefattede. Køberne udstedte en obligation med forret på 5000 rbd. sølv til Rahbek, og de overtog aftægten til møllerenken Ane Marie Christensdatter.

Nis Hansen og August Schou ville oprette en landbrugsskole på Hastrupgård, som de også havde købt. Det var meningen, at der også skulle være mejeribrug, hvor de muligvis kunne bruge vandkraften ved møllen. D. 1. nov. 1845 var der 22 kendte mænd, der havde tegnet sig for bidrag til et lån på 4300 rbd. sølv til foretagendet. Både gården og møllen blev sat i pant, men proprietær Schou sprang dog hurtigt fra og solgte sin halvpart i Hastrup og møllen til Nis Hansen for 18000 rbd. Skødet blev dateret d. 12. marts 1846. Nis Hansen belånte gården og møllen til det yderste, allerede d. 5. maj 1847 måtte han møde i forligskommissionen, da han havde undladt at betale afdrag 300 rbd. til møller Rahbek til tiden. Der blev gjort udlæg i godset, indtil beløbet blev betalt.

D. 5. maj 1848 opgav Nis Hansen sit bo som fallit, og d. 27. juni 1848 blev kreditorerne indkaldt til at møde med deres krav i Hastrupgård og Hastrup mølle. Der var kun dækning for en del af deres tilgodehavende. Møllerenke i Hopballe, der havde en obligation i Hastrup mølle, fik dækning for hele dens pålydende. Ole Rauffs enkes aftægtskontrakt, der var konverteret til en pengeydelse, blev ikke fyldestgjort. Overkrigskommissærinden, frøken Hviid og tobaksfabrikanten fik

hele deres tilgodehavende. Møller Rahbek mistede resten af sit tilgodehavende, alle andre kreditorer fik heller ingenting. Der var stigende elevtal i de 3 år, der var landbrugsskole, og der var stor velvilje om projektet, men Nis Hansen, der sikkert var en dygtig lærer, kunne ikke overskue økonomien.

D. 23. okt. 1848 lod skifteretten holde auktion over Hastrup mølle. I konditionerne var indføjet, at køberen skulle overtage aftægten til møllerenken samt bankhæftelsen. Højstbydende blev møller Jacob Peter Rahbek, der nu boede i Farre mølle, med 8400 rbd. rede sølv. D. 1. juli 1851 fremviste han kvittering for, at beløbet var betalt, og d. 11. juli 1851 udstedte auktionsretten skøde til ham. D. 2. juli 1851 lånte Rahbek 2000 rbd. af enkemadame Petersen i Vejle og stillede sikkerhed i møllen. I mellemtiden havde Christian Rasmussen fra Flensborg haft møllen i forpagtning. Han var født i 1799, og han var gift med Ane Else Laursdatter, der var født i Bredsten i 1802. De havde 6 børn hjemme, men drev ellers møllen uden hjælp.

D. 4. nov. 1852 blev der i København skrevet skøde fra Jacob P. Rahbek til Johannes Frederik Schiøth på Hastrup mølle med uændret htk. og mølleskyld, købesum 14000 rbd. Den fremkom ved at Schiøth overtog gæld til madam Petersen 2100 rbd., til fru Møller 900 rbd., til frøken Hviid 200 rbd. og til Henckel 400 rbd. For resten skulle han fyldestgøre Rahbek ved at udstede en obligation på 2500 rbd. til kancelliråd Anchersen i Vejle, og en dito til Rahbek på 3000 rbd. samt betale 5000 rbd. kontant. Forpagteren fraflyttede 1. apr. 1853, og Schiøth overtog møllen med inventar.

D. 7. nov. 1852 blev de 2 obligationer udstedt af møller Schiøth. De 3000 rbd. skulle betales til Rahbek d. 11. dec. 1856. Det oplystes, at Hastrup mølles areal var 296 tdr. land. D. 18. nov. 1852 solgte Rahbek også Farre mølle for 14000 rbd., og i stedet købte han Østergård i Ringgive. Også den solgte han kort efter og flyttede til Estrup gamle mølle ved Randers, hvor han blev forpagter.

Schiøth-familien i Hastrup mølle.

Johannes Frederik Schiøth var søn af Hans Henrik Schiøth i Odense, men han var født i Skelskør i 1799. Han var gift med Cathrine Elisabeth Durch, der var født i København i 1803. Han havde været melhandler i København, men alle hans børn var født på Bogø, hvor han havde ejet en mølle i flere år. D. 16. sept. 1853 udstedte Schiøth en obligation på 9000 rd. til det Kongelige Oktroierede Brandassurancekompagni for varer og effekter og stillede sikkerhed i Hastrup mølle. Da tinglysningen skete så sent, at panteretten i besætning og inventar var ugyldig, blev værdien af disse indføjet i et nyt skadesløsbrev d. 12. juni 1857 og underskrevet af gårdmand Søren Pedersen Krogager i Kokborghuse og mølleforpagter Niels Peter Frederiksen. Den sidste var født i Krusborg i 1826 og søn af Frederik Andersen og Karen Pedersdatter, han var gift med Kirstine Møller fra Taps.

D. 11. marts 1858 udstedte Schiøth en obligation på 4000 rd. til enkemadame Caroline Amalie Johnsen, født Bruun, på Blegdammen ved København. Tidligere havde han lånt 1000 rd. af samme, og for de 2 lån gav han sideordnet prioritet i møllen. D. 13. dec. 1858 indgik Schiøth en temmelig vidtløftig kontrakt med sogneforstanderskabet i Thyregod. I 1856 var der opført en ny bro over omløbet syd for møllen og ligeledes en ny bro over møllekarmen. Efter overenskomst bidrog sognet med 87 rd. 2 mk. 2 sk. til de 2 broer, og Schiøth forpligtede sig og fremtidige mølleejere til at vedligeholde dem begge, og om nødvendigt forny dem i fremtiden uden nogen byrde for Thyregod sogn!

Schiøth havde også fået et lån på 1500 rbd. i Vejle Købstads Overformynderi, dateret d. 27. dec. 1853. I 1853 var Claus August Bischoff mølleforpagter, han var gift med Marie Caroline Charlotte Bentzen, det ser ud til, at de begge var fra Holsten. Schiøth lader til at have passet landbruget, han havde gerne et par tjenestekarle, og efter at døtrene rejste hjemmefra, havde han også en pige. D. 17. nov. 1858 fik proprietær Holbæk på Hastrup lov til at bruge overflødig vand fra mølledammen til overrisling af sine enge. Der blev lavet et stigbord ved mølledammen med en udskæring på $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ alen, så vandet til enhver tid havde uhindret løb, og Schiøth fik en godtgørelse på 200 rd. en gang for alle.

Efter Bischoff kom Niels Peter Frederiksen igen som forpagter i nogle år, i 1857 fik han en datter Karen. I 1859 blev han bestyrer i Ågård, og i stedet kom hans yngre bror Christen Frederiksen, der var født i 1836. I 1860 havde Schiøth i stedet bestyrer ved møllen, det var hans brorsøn Johannes Carl Christian Schiøth fra Næstved, søn af farvermester Schiøth. Han havde været konditor i København, d. 5. april 1861 blev han gift med sin kusine Christiane Cathrine Schiøth i Hastrup mølle, og i 1867 købte de en gård i Skærlund i Brande sogn.

I 1862 forpagtede J. C. Andersen møllen, han blev 150 rd. skyldig til den fratrædende Chr. Frederiksen og udstedte en obligation til ham med sikkerhed i sit indbo til værdi 152 rd. 4 mk. Mølleforpagter Jørgen Chr. Andersen var gift med Mette Cathrine Olesen, og de ejede gården Neder Fuglsang matr. nr. 19a. Jørgen Chr. Andersen døde d. 18. aug. 1868, 39 år gl. Enken Mette Cathrine blev d. 16. okt. 1869 viet i Thyregod til tjenestekarl Jeppe Jensen, født i Thyrsting sogn

d. 21. jan. 1826, og han overtog forpagtningen af Hastrup mølle. Mette Cathrine kaldes Eskildsdatter ved vielsen, hun var født i Vejle d. 1. juli 1829.

Ejeren af Hastrup mølle Johs. Fr. Schiøth døde d. 21. aug. 1868, hans alder blev opgivet til 67 år. Enken synes at have siddet i uskiftet bo til sin død. Cathrine Elisabeth Durch døde d. 12. jan. 1871, og hendes alder opgives til 66 år. Skiftet blev sluttet d. 20. juni 1872, og boet blev overdraget til arvingerne: 1. Christiane Cathrine Schiøth, født d. 19. sept. 1835, gift med gmd. Johs. Carl Chr. Schiøth i Skærlund. 2. Hendrine Johanne Theodora Schiøth, født d. 18. okt. 1836, nu i Hastrup mølle. 3. Jens Henrik Schiøth, født d. 18. okt. 1839, nu i Hastrup mølle. 4. Carl Frederik Schiøth, født d. 6. jan. 1842, nu smst. 5. Marie Amalie Schiøth, født d. 14. febr. 1843, nu smst., alle født på Bogø. Vielsesattest for Elisabeth Durch og fhv. mel-og grynhandler Johs. Fr. Schiøth var vedlagt og desuden et tingsvidne fra Varde ret ved enke Christiane Marie, født Schmidt, der havde været bekendt med familien. Ligeså en erklæring fra farver Schiøths enke Andrea Rasmine Schiøth.

D. 20. maj 1873 blev partsejer i Hastrup mølle Carl Frederik Schiøth gift med jomfru Hansine Andrine Marie Christiansen, der var født i Grynderup ved Viborg d. 12. apr. 1844, men nu opholdt sig i Kokborg.

D. 4. marts 1874 blev broderen Jens Henrik Schiøth gift med frøken Thora Emilie Petrea Rosenfeldt, der var født i Assens d. 16. jan. 1842, datter af toldkontrollør Mathias Peter Rosenfeldt i Fåborg. Ved vielsen kaldtes han møllesejer, men der er ikke fundet noget skøde.

Carl Frederik Schiøth drev landbrug på stedet Enrum, der omfattede en del af Hastrup mølles mark. Der boede de fra 1873 til 1886, og deres 6 børn var alle født der: 1. Johannes Frederik, født d. 13. apr. 1874. 2. Christian, født d. 12. okt. 1875. 3. Theodor Johan, født d. 17. dec. 1877. 4. Elisabeth Cathrine Magdalene Marie, født d. 23. apr. 1880. 5. Carl Christian, født d. 12. maj 1882. 6. Magdalene Amalia Marie, født d. 25. maj 1885.

Thora og Jens Henrik Schiøth fik 4 børn: 1. Frederik Vilhelm Aagesen d. 29. juni 1875. 2. Mathias Peter Valdemar d. 4. apr. 1879. 3. Anna Dorthea Elisabeth d. 21. aug. 1881. 4. Helga Theodora Johanne d. 10. okt. 1884. Møllesejer Jens Henrik Schiøth døde d. 5. maj 1886, 46 år gl. Efter familiens oplysninger skal broderen Carl Frederik reelt have overtaget møllen allerede i 1884, men skødet er først dateret d. 5. maj 1886. C. F. Schiøth drev mølleriet til 1914, derefter var der kun formaling af eget korn og lidt fra enkelte kunder. Det var derefter landbruget, der var det vigtigste, men der var også anlagt en meget stor og smuk have vest for det nye stuehus, og Hastrup mølle var mål for mange udflugter, ligesom afholdsforeningen holdt sin årlige fest der med bal på åben estrade.

Mølleriet nedlagt.

D. 13. sept. 1919 blev der tinglyst skøde fra Carl Frederik Schiøth til søn Christian Schiøth, der skal have drevet landbrug og mølle fra 1908, igen efter familiens oplysning. C. F. Schiøth døde d. 7. dec. 1922. Christian Schiøth var gift med Christine Mortensen, født d. 3. nov. 1887 i Jelling, datter af landpost og smed Christen Mortensen. Endnu i 1906 boede de i Enrum og drev landbrug. I Christian Schiøths tid blev der frasolgt jord til 3 naboejendomme.

D. 27. juli 1938, skøde tinglyst fra Christian Schiøth til fiskeriejer Nis Nissen Jøker fra FASTERHOLT på Hastrup mølle med det resterende jordtilliggende. Christian Schiøth flyttede til Thyregod, hvor han byggede Skolegade, der boede han til sin død d. 6. maj 1958. Nissen Jøker købte matr. nr. 19q med htk. 1 fkr. af Jens Chr. Andreasen i Fuglsang. Det var en engparcel. I engen ved den gamle mølledam blev der oprettet fiskedamme, men det viste sig, at vandet ikke egnede sig til fiskeyngel, så fiskene måtte have en vis størrelse, inden de kunne sættes ud. Nissen Jøkers 2 døtre drev beværtningen, indtil krigen brød ud i 1939.

D. 15. maj 1941, skøde tinglyst fra N. Nissen Jøker til svigersøn Troels Bjerre fra FASTERHOLT på Hastrup mølle med fiskeri. Der blev bygget en villa "Solbakken" ved Hastrup mølle, og der boede den anden svigersøn Hans Hansen.

D. 16. jan. 1946, skøde tinglyst fra Troels Bjerre til købmand og kartoffelhandler Ansgar Mortensen i Thyregod på matr. nr. 2a Hastrup, htk. 1 fkr. 1/4 alb., matr. nr. 2b do., htk. 3 skp. 2½ alb., og matr. nr. 19q do., htk. 1 fkr. Købmand Mortensen anlagde flere ørreddamme, og i nogle år blev der produceret mange fisk ved Hastrup mølle. Til landbruget blev der ansat en bestyrer, og den store have holdt næsten en mand beskæftiget om sommeren.

1980: ejer Christa Mortensen, Thyregodvej 57 Hastrup. 1995: Vagn Wistesén. 1997: Jes H. Wistesén, Thyregodvej 57A.

Udstykninger fra matr. nr. 2a Hastrup. Hastrup mølle.

Ejner Bjerre: Thyregod Sogns Gårdhistorie

Matr. nr. 2c Hastrup m. fl.

D. 2. marts 1943 blev flere parceller udstykket fra Hastrup mølle, de blev frasolgt på forskellige tidspunkter. Matr. nr. 2c havde alene htk. 3 fkr.

D. 26. aug. 1943, skøde fra Hans Hansen til aktieselskabet Københavns Plantageselskab. skødet omfattede matr. nr. 2d, 2h og 2i Hastrup, og det blev begyndelsen til Johanneplantagen.

D. 10. marts 1944, skøde fra Troels Bjerre til A/S Københavns Plantageselskab på matr. nr. 2c, 2n og 2o. Alle matr. nr. indgik under 2c og resten blev slettet, samlet htk. 6 skp. under Johanneplantagen. Grosserer Otto Beck havde påtaleret med hensyn til jagtretten.

*****

Matr. nr. 2b Hastrup.

Dette matr. nr. er ikke specielt nævnt i realregisteret. D. 28. marts 1944 udgjorde hartkornet ifølge en tinglysning 3 skp. 2½ alb. Det må dreje sig om Nissen Jokers udstykning til svigersøn Hans Hansen gift med Synnøve Jøker, hvorfra matr. nr. 2d, 2h og 2i stammer (se ovenfor). Resten må udgøre den grund, hvorpå villa "Solbakken" er bygget.

1997: Olga og Jens A. Larsen, Hastrup Møllevej 2, Hastrup.

*****

Matr. nr. 2e Hastrup.

D. 24. nov. 1886 blev der udstedt auktionsskøde til møller Carl Frederik Schiøth i Hastrup mølle på matr. nr. 19d Fuglsang, der havde tilhørt møllebygger Christen Jensen, født i Højen i 1821, gift med Ane Dorthea Petersen, født i Nørup i 1816. Chr. Jensen var død d. 31. marts 1886.

D. 30. marts 1920, skøde fra Christian Schiøth til Nis Peter Jørgensen Aalbæk på matr. nr. 2e Hastrup og 19d Fuglsang. Der blev bygget en gård på parcellerne i stedet for Christen Jensens hus.

1995: Eigil Aalbæk, Søndervang, Thyregodvej 53, Hastrup.

*****

Matr. nr. 2f Hastrup.

D. 6. apr. 1920, skøde fra Christian Schiøth i Hastrup mølle på parcel matr. nr. 2f Hastrup til Peder Christian Jørgensen Aalbæk, født d. 25. febr. 1887, søn af Christian Jørgensen og Ane Marie Pedersen i Ålbæk. Sammen med parcellerne matr. nr. 1aa og 1ah Hastrup udgør matr. nr. 2f gården "Tinghøjgård". Matr. nr. 1aa blev købt samme dato fra Søren Jensen, Ny Hastrup. Matr. nr. 1ah blev købt d. 5. apr. 1921 fra Niels Jensen Kjærgaard.

1995: ejer Martin Larsen, Pompholevej 3. Beliggenhed: Hastrupvej 34, Hastrup.

*****

Matr. nr. 2g Hastrup.

D. 25. okt. 1935, skøde fra Christian Schiøth i Hastrup mølle til Vilhelm Hermann, født d. 13. nov. 1910, søn af Kathrine og Andreas Hermann i Fuglsang. Skødet omfattede også matr. nr. 20d Hastrup, der havde hørt sammen med matr. nr. 19d.

D. 2. apr. 1937, skøde fra Vilh. Hermann til bror Poul Hermann.

D. 12. juli 1941, skøde fra gartner Ingvar Norlyk til Poul Hermann på parceller matr. nr. 20n og 20o Hastrup.

D. 16. jan. 1946 købte Poul Hermann matr. nr. 2p Hastrup af Troels Bjerre i Hastrup mølle, htk. 2 fkr. ½ alb. til forening med matr. nr. 2g.

1995: pelsdyravler Ebbe Nygaard, Thyregodvej 56, Hastrup.

*****

Beskrivelse af Hastrup Mølle d. 4. Augusti Anno 1683.

Tyrregeod Sogen.

Till Hastrup
Matr. 9 Tdr.

Hastrup Mølle

Ny

Gl. Matr. 15 Tdr.

Under Hastrup Gaards Taxt, hafuer 2de Querne, drifuis af Underfalds - Hiuel, Vandet til Møllen kommer fra Wester Mølle og en Søe ligger Westen for Wester Mølle, og som Vandet kommer undertiden sterch, er der 4 Stiboere for Omløbet og 3 Stiboere ved Siden af Mølkarmen, som Aalefischindet falder, og bryder undertiden ud. Er 2de Brouer ofuer till Møllen. Søgning til Møllen er af Tyregodet Sogen og noget af Eistrup Sogen. Naar fradragis huis som Møllen med Brouer og Omløb kand koste at holde ved - lige, eragtis at den kand ansees for Hart Korn 9 Td.

Foruden Aale Fangit, som findis der ved Møllen og brugis af Hoeszbunden paa Hastrup og derforre ved Gaardens Eiendomb opført.

Hastrup Mølle, som ligger under Hofuidtz - Gaardens Taxt, hafuer effterfølgende Beskaffenhed; dend hafuer 2de Querne og Hiul, drifues med underfalden Strygvand, kand maahle baade Winter og Sommer, undtagen naar stoer Frost er, og hafuer sit Tilløb af Wand fra een anden Mølle, som undertiden kand betage denne Mølle Wandet paa en kort Tid, saa den ej kand Maahle, og Efftersom Aaen af Naturen till Møllen hafuer sit Løb, behøfuer dend ej nogen synderlig stoer Bekostning.

Hafuer iche nogen viss Søgning, huorofuer dend offte maa stande stille, som formedelst de ude om ligende Møller betager denne sin Næring; ellers er dend eene Steen udi Breden 7 Quarter og temmelig god, den anden otte Q.ter bred og noget forslidt.

Til fornævnte Mølle findes ej nogen Pløvejord, uden huad dend af Hofuidtgaardens Grund forundt vorder.

Forschreffne rigtig at veere maalet, protocollerit, taxerit og confererit, testerer,

W. C. Skinchell.

S. S. S. Søfren Søfrensen.

J. Gierløf.

*****

Fæstebrev fra Hastrup Mølle 1724.

Oluf Krabbe til Bierre, Schaarup og Hastrup Gaarder, Kongelig Majestæts Etats og Justice Raad, gjør bekiendt understaaende Datto at have stædt og fæst til Peder Paaske, nu Ridefoged paa Hastrup, formedelst forrige Beboeres, Albert Jensens, Uvederhæftighed og slette Tilstand, saavel som Hastrup Møllens slette Vedligeholdelse og vidtløftige Gields Belastelse, en min tilhørende Hastrup Mølle, og det paa følgende Conditioner:

- 1). Den Fæstende træder strax til Hastrup Mølle og Ladegaards Huuse i den Stand, som den forefindes baade paa Mølle og Ladegaards Huuse, saavel som Maaleværk, Omløb og Broer og sætter den i forsvarlig og upaaklagelig Stand og saaledes sin Lifs Tiid holder vedlige, alt paa hans egen Bekostning, uden allennr naar Mølle Axel og Steen fattes, da jeg som Eiere selv sligt besørger uden nogen Bekostning for dend Fæstende at skaffe til Møllen, men Indleggelsen af Møllesteen og hvis Arbejde til Mølle Værket turde behøves, svarer den Fæstende selv uden nogen Bekostning for Eieren, men ved Dæmningens Indbrydelse komme Bønderne til Hielp.
- 2). Hvorimod den Fæstende aarlig efterdags svare Tredivte Tønder godt forsvarlig Rugmeel, hver Tønde med 7 Skiepper strøgen og een Skieppe Topmaal fra førstkommende Martini at regne, saavel som Restancerne til den Tiid, item halvanden Tønde gode, saltet Aal, som af den Fæstende ydes skal, enten paa Bierre eller Hastrup Gods, ligesom jeg eller Eiere efterhaanden det begiærer.
- 3). Den Fæstende er under dette Fæstebrev videre forundt at maae stange Aal fra Pumphulle til og i Mølle Dammen, ligesaa der at togre.
- 4). Den Fæstende nyder ald den Jord og Engbond, som hans Formænd brugt haver til Hastrup Mølle, tillige Tørvegroft og Lyngslett uden viidere deraf at give, end som meldt er allerede. Personel Skatter af sig og sine Folk undtagen, uden med Skiæl, at Hastrup Hovedgaards Taxt skulle paa byrdes noget af dessen Hartkorn. Da den Fæstende skal tage sin Deel af Hastrup Møllens Hartkorn Agger og Eng og Maaleværk.
- 5). Den Fæstende skal maale frie Hastrup Gaards Korn uden Told.
- 6). Hvorimod den Fæstende beholder sin Udlæg, som er skeet til samme Møllens Brøstfældighed efter Skiftebrevets Formeldning, saavel som Bekostningen og Udsæden, som er vurderet til Hastrup Møllens Hartkorn Agger og Eng.
- 7). Til Indfæstning betaler den Fæstende strax 50 Rigsdaler.

8). Under dette Fæstebrev er den Fæstende forbunden at forsørge forrige Beboere Albert Jensen, saalænge han lever, med forsvarlig Lifs Ophold, som den Fæstende ved særdeles Contract hannem forsikrer.

Hvilken Fæstebrev med anførte Conditioner den Fæstende beholder sin Lifs Tiid, og saalænge han samme i Alt efterkommer, under denne Fæstes Fortabelse.

Til Bekræftelse under min Haand og vaanlig Signete.

Bierre den 27. November 1724, O. Krabbe.

Paategning: Foreviist i Skifteretten den 15. October 1754.

*****

Skifte efter Niels Iversen i Eistrup Bye.

Ao. 1746 d. 17. Oct. var ieg underskrevne paa Høiædle og Velbaarne Frue Etatz Raadinde Krabbes Vegne, tillige tvende Registrerings og Vurderings Mænd, at forrette Registrering og Vurdering samt Skifte og Deeling efter afgangne Niels Iversen, som boede og døde her udi Eistrup Bye. Vurderingsmændene ere Peder Christensen og Jens Thomesen, begge af Eistrup Bye; imellem hans efterlatte Enke Margaretha Larsdatter paa den eene, og de i samme Ægteskab avlede Børn paa den anden Siide, som er Dorthe Nielsdatter udi sit Alders 4de Aar og Inger Nielsdatter udi 7de Aar. Paa Enkens Vegne som Lavværge mødte og var tilstæde i Stervboen Peder Jørgensen af Hygild og som Formynder Palle Lassen og Iver Bertelsen, den første af Harild, den anden af Synder Hvilum, og er da udi samtliges Hosværelse med Registreringen og Vurderingen begyndt og forfaret saaledes, som følger:

	Rd.Mk.Sk.	Rd.Mk.Sk.		
1 sort Hest	5	1 sort Hoppe	9	
1 brun Plag	10	1 Par sorthielmed Stude	10	4
1 Par smaa Stude	6 4	2 sorthielmede Kiør	12	4
1 Quie	3	12 gl. Faar	8	
6 Lam	2	1 ung Sviin	1	1
Een den bedste Vogn med fuld Behør	6 4	den anden Vogn	2	4
Plog og Harve	1 2	2 Høeleer	1	1
1 Skierkniv og Kiste	2	1 Tørvespade, Greb, Lynglee	3	8
2 Navre, Boer, Hammer, Piksted, Øxe	3 12	1 Sav		8
1 Tinfad	2	4 Tallerkener	3	
1 Tinflaske	1 8	1 Tinpotte	2	
2 Messing Stager	1	1 Messing Kiedel	1	1
1 mindre Kiedel		1 Blikpotte		4
1 Lysform		4 1 Brøgger Kiædel	16	
1 gammel Brøgger Kiædel	3	1 stor Brøgger Kar	1	3
1 Brøgger Kar	4	1 Brøgger Kar	3	
1 ditto ringere	1	1 Drav Tønde		8
1 Balle		8 1 Strippe		4
1 Spand		6 1 Øltønde	5	
1 Øltønde	3	1 Øltønde	4	
1 Halvtønde	2	2 Ankere	1	8
1 Bimpel	1	1 Jerngryde	4	
1 Bismer	1 2	1 Skieppe	2	
1 Fierdingkar	1	2 Ildklemmer	2	
2 Sorstens Lenker	1 8	1 Staalpande	1	
1 Rist		8		
Den afdødes Klæder:		1 blaa Brystdug med 12 Knapper	1	3
1 ditto brun Vest med Metal Knapper	3	1 rød Vest	1	8
1 Par Skindboxer	3	1 Par sorte Skindboxer		8
1 Par brune ditto	1	1 gl. graae Kiortel	2	
1 sort Klædes Kiortel	2	1 Par Støvle	2	
1 graae Kiortel	1	1 rød Brystdug	4	

1 brun Vest med Sølvknapper	2	1 Hatt	1
2 Nathuer	1	1 Par Skoe	8
1 Leder Brystdug, 1 blaa ditto	1	1 Chalamanch Trøye	2 4
2 Par Hoser	1	2 Halsklæder	1
1 Skiorte	1	8 1 Halskrave	8
1 Seng udi Quisten, Dynner, Puder, Vaar	6 4	1 Seng med Dynner og Hølsklæder	3
1 stor Eegekiste	2 4	1 Skriin	1
1 Skriin		14 1 Bord	2
1 Stoel	1	8 1 Stoel	4
1 Skab med Laas	2	8 1 Tabulet	6
2 Glas, 1 Kruus, 2 Flasker, 1 Spegl	3	12 1 Kaaber Traght	2
I den liden Kammer: 1 stor Kiste	3	1 Stoel	8
1 Hængeskab	1	2 Hiul Rokke	4
1 Løgte		12 1 Seng i Kammeret	4
1 Seng, Pigernes	1 2	1 Teyekurv	2
1 Par Karder		8 1 Par Karder	2
1 Kurv	2	1 Lampe	1
2 Stoele		8 1 daglig Seng	1 4
1 Hængeskab	2	1 Standskab	3
1 stoer Kammerskab	2	1 Smørbuddike	1 8
1 stoer Eegebord med Foed	1 2	1 gl. Bagstoel	8
2 Bænke Fiælle		8 2 Leiler	2
1 Træekruus	2	Potter, Fade, Pander, Steentøi	1
Summa			152-1-15

Boens Besværing:

Besætning af Hæste af ungefehr 2 Tdr.

Hartkorn	20	en Vogn	6 4
en Plog	2	1 Harve	3

Brøstfældighed paa Housene.

Store Laden, 14 Bind	2 4	Huset 9 Bind	7 2
Fæehuus, 4 Bind	4	Høelade, 7 Bind	3 3
Landgilde 1746	3 2	Udgiæld, Skatterne	5
Sr. Mikkell Ladefoged (Knudsen)	3 2	Til Præsten aparte Giæld	6 14
Knud ibidem, en Kiædel	7	Knud i Hampensøe (Thomsen)	6 4
Sørren Ladsen (Aagaard?)	4	Ole Mikkelsen	6
Palle (Palle Lassen, Harild?)	1	Peder Hygild (Jørgensen)	4
Peder Arvad	2 4 5	Ole Iversen (Tykskov)	3 2
Uvis Giæld, Sørren Nørlund	6 4	Peder Christensen i Eistrup	2 5
Erich Hedegaard		Erich Harrild	
		Sørren Hallundbech	

Jens Michelsen i Sneede (for de sidste 4 er intet beløb anført).

Saaledes at være i Dag forrettet, vi med Underskrift bekræfte, og blev saa berammet Skiftets Slutning et Fierding Aar, hvilket saaledes beroer.

Stervboen udi Eistrup ut supra.

P. Paasche.

P. C. S. (Peder Christensen).

Peder Sørensen. I. T. S. (Jens Thomesen).

Ivar Bertelsen. Palle Lassen.

*****

Ao. 1747 den 16. Februarii er holdt offentlig Auction udi Eistrup Bye efter afgangne Sal. Niels Iversen. Auctionen er forrettet af Hr. Birkedommer Paasche paa Rettens Betientere i Tørsting Wrads Herreder deres Vegne, saaledes som følger:

Og da er solgt og opraabt først:

De kiøbendes Navne:	Varerne, som er soldt:	Rd.	Mk.	Sk.
Laurids Bundgaard	5 Stk. Specier	5	5	5
Willads Andersen	et Sølv Beggere	4		
Peder Hygild	2 Dosin Knapper	2	1	8
Lars Nørlund	1 Dosin Knapper	1	1	2
Hr. Birkedommer	1 Dosin Knapper		4	1
Erich Harrild	2 Specier	2	2	
Jens Hampen	1 Sølv Beggere	4	5	1
Lars Fløe	1 Sølvskæe	1	3	7
Erich Hedegaard	1 Kaaber Kiedel	3	1	10
Knud Hoe (Thomsen)	1 Ditto	8		
Peder Hygild	1 Kaaber Tragt		1	8
Ole Høffinghoff	1 Fyrfad			4
Niels Schiøtt	1 Messing Kiædel	1	5	3
Peder Hygild	1 ditto		1	2
Mads Jensen Riisager	2 ditto Lysestager	1	2	2
Peder Hygild	1 Tinfad		4	
Peder Hygild	4 Tin Tallerkener	1	1	
Mads Keielstrup	1 Thee Potte		2	
Monsr. Gravers	1 Tin Flaske		1	8
Mads Keielstrup	1 Smørbrick			3
Monsr. Gravers	1 Bismer	1	4	2
Peder Christensen	1 Skieppe		3	8
Monsr. Gravers	2 Sporer			3
Peder Hygild	1 graae Kiortel	1	1	10
Ole Iversen	1 Kiortel		4	
Jens Schouboe	1 Fierdingkar		1	1
Peder Hygild	1 sort Kiortel		3	2
Iver Døslund	1 brun Vest	1		5
Jens Fugelsang	1 brun ditto		4	8
Christen Enchelund	1 rød Vest		3	7
Anders Bødcher	1 Brøstdug		4	
Seier i Keielstrup	1 Par Buxer	1		2
Sørren Torlund	1 Par ditto		3	7
Peder Hygild	1 Par sorte ditto			12
Niels Kiæmus	1 blaa Brøstdug		1	7
Niels Kreiberg	1 Nathue		1	11
Mads Keielstrup	1 ditto			8
Peder Sørensen	2 Halsklude		1	5
Ole Høfvinghoff	1 Lagen		2	14
Jens Damgaard	1 Hatt		1	12
Niels Kiæmus	1 ditto			13
Peder Torlund	1 rød Vest	1	1	7
Jens Damgaard	1 Skiorte		2	10
Willads Torlund	1 Par Hoser		1	2
Anders Nyegaard	1 Par Hoser			8
Lars Bundgaard	1 Par Skoe		1	14
Christen Hallindbech	1 Halskrave		1	1
Peder Hygild	1 Dyne	2	2	

Christen Kreiberg	1 ditto	1	2	
Peder Degn	1 ditto	1	1	
Lars Fløe	1 ditto	1	2	4
Mads Riisager	2 Puder		5	6
Sidsel Jørgensdatter	1 ditto		2	1
Ole Høffvinghoff	1 Par Støvle		3	
Peder Sørensen	1 Sengested		2	
Mikkel Tyregoodlund	1 Eege Halvkiste		5	14
Lars Fløe	1 Skriin		1	9
Jens Hansen Nørlund	1 ditto		3	4
Christen Kudsk	1 langt Madskab	1		9
Peder Hygild	1 Hengeskab		4	
Lars Nørlund	1 Tønde		4	8
Peder Sørensen	1 Eege Kar	1	1	3
Lars Askjær	1 Kruus			3
Lars Askjær	1 Kiæp		3	1
Christen Larsen Heedegaard	1 Anker		1	3
Mads Fløe	1 ditto		1	3
Sr. Schjøning	1 Stud		7	2
Summa			75	4 8

Dette at være conform med den af os fra Hr. Birkedommer Paasche leverede Specification, hvilken af os heraf tilkommende Auctions Gebyr er af velbemeldte Sr. Paasche os rigtig forhen betalt, hvorfor qvitteres,
Tyrstinge Wrads Herreders Ting den 14. Febr. 1748, Wilsted. Ørting.

*****

SP. 5. Fol. 171.
No. 32. C7imus. 15½ Rd.
1802.

Skiøde.

Jeg Jens Schoutrup til Seestgaard kiendes og hermed vitterliggør at have

skiødt og afhændet, ligesom jeg

herved selger, skiøder og aldeles afhænder fra mig og mine Arvinger til min Fæster Jens Rauff i Hastrup Mølle og hans Arvinger, hans paaboende ifæste havende Mølle, der er beliggende i Veile Amt, Nørvang Herred, Tyregood Sogn, Hastrup Mølle kaldet, staaende for Ager og Engs Hartkorn frie Hovedgaards Taxt 5 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. og Mølleskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr. med alle sine tillagte Eiendomme, som det nu findes af Fælleddskab uddeelt og tillagt efter de sadte Skiæll af Kongelig Landinspecteuer Haar; og da bemeldte Jens Rauff haver betalt mig den for Mølle og Eiendomme accorderede Kiøbe Summa 3000 Rd., skriver Tre Tusinde Rigsdaler, saa kiendes jeg for mig og mine Arvinger ingen ydermeere Lod, Deel, Ret eller Rettighed at have eller eie til eller udi fornævnte Eiendomme, men samme nu herefter skal følge og tilhøre bemeldte Jens Rauff og hans Arvinger, og det med alle sine Friheder og Rettigheder, det være sig af Skatte Frihed, Tiende Frihed, Bygning, Besætning, Inventarium, Jord, Grund, Moese og Kiær, Heede og Lyngslett samt Jagt og Fiskerie m. v., alt efter vedhæftede Contracts yderligere Forklaring og Indhold udi alle sine Poster, Ord og Meeninger, aldeles intet deraf i nogen Maade forbeholden eller reserveret af hvad gamle Friheder og Rettigheder, som til Møllen og Eiendommen henhører og dermed følger, alt ligesom det mig ved Skiøde af 21de Junii 1796 er solgt og overdraget.

Hvilke Eiendomme jeg lovligen skal hiemle benævnte Jens Rauff og hans Arvinger for ald Vandhiemmel skadesløs, og skulle imod ald Formodning noget af Eiendommen eller Rettighederne ved Dom blive ham eller Arvinger fravunden, forpligtes jeg og mine Arvinger dette igien, efter uvillige Mænds Skiønnende, at erstatte. Dog forbindes Kiøberen og hans Efterkommere og bepligtes ikke at maae bortselge eller afhænde det kiøbte Stæd og Eiendomme nogensinde til at completere en Sæde eller Hovedgaards Hartkorn med.

Dette mit udgivne Skiøde maae læses og protocolleres til Ting, hvor og naar forlanges, uden mig dertil at varsle.

Hastrup Mølle den 12te Junii 1802, Jens Schoutrup.

Som overværende underskriver til Vitterlighed: Poul Madsen Møller. Augustinus Jensen.

*****

SP. 5. Fol. 171.

Obligation

Underskrevne Jens Rauff i Hastrup Mølle kiendes og herved tilstaaer ret vitterlig Giæld skyldig at være til S. T. Oberst de Poulsen i Horsens den Summa 2998 Rd., som fra Hr. Creditors Side bliver staaende uopsagt udi næstpaafølgende 4re Aar til Snapsting 1806.

Thi forpligter jeg mig og Arvinger, een for alle og alle for een, efter ovenmeldte Tiids Forløb igien efter et halvt Aars Opsigelse fra een af Siderne at tilbagebetale bemeldte Capital 2998 Rd. i alle Maader skadesløs, saaog deraf til hvert Aars Viborg Snapsting at svare Renter 3 3/4 proCto., som betales i Horsens udi velbemeldte Hr. Creditors iboende Gaard.

Til Sikkerhed for Fordringen pantsætter jeg med første Prioritets Rettighed den mig tilhørende Hastrup Mølle, saaledes som jeg samme af Hr. Jens Schoustrup købt haver, hvilket alt skal være og blive meervelmeldte Hr. Oberst de Poulson eller denne min Forskrivnings retmæssige Eiere og Indehaver et sikkert Underpant, indtil Capital og Renter skadesløs i alle Maader ere indbetalte.

Og maae denne min Forskrivning til Tinge læses og protocolleres paa min Bekostning, uden Kald og Varsel mig dertil at give. Dette bekræftes under min Haand og Segl i tvende Mænds Nærværelse til Vitterlighed.

Hastrup Mølle den 16de Junii 1802, J. Rauff.

Til Vitterlighed: Augustinus Jensen. Poul Madsen Møller.

*****

SP. 14. Fol. 643.

Skifteretskiøde

Arents Steenstrup, Kongelig Majestæts bestalter Kammerraad, Herredsfoged og Skifteforvalter i Nørvangs Tørrild Herreder; Gjør vitterlig: at efter Afhandling og Overenskomst med Arvingerne efter afdøde Møller Jens Rauff, Eiere og Beboere af Hastrup Mølle i Thyregod Sogn, Nørvangs Herred, Weile Amt, paa Skiftet efter bemeldte Jens Rauff er det bleven vedtaget, at den Afdødes eneste efterladte Søn og Arving Ole Rauff skulle overtage Møllen som Eiendom tilligemed den deri og derpaa forefundne Besætning, Indboe og Løsøhre, intet undtagen, og saaledes som det ved Registrerings og Vurderingsforretningen den 27. Juni 1808 befandtes, imod at han paatager sig ald den paa Sterbboen beviislige anmeldte og uanmeldte Giæld, samt giver sin sindsvage Stifmoder og hendes hos sig opholdende ældgamle Moder den fornødne Pleie og Underholdning paa Livstid efter den derom oprettede lovlige Aftægtscontract af 12. Juni d. A., der af den for bemeldte sindsvage Enkes af Øvrigheden satte Curator og Værge Hr. Forligelsescommissair Leth til Vester Mølle er bleven indgaaet og vedtaget, hvorhos det tillige er bleven bestemt, at Skifteretten skulle efter saadan Arvingernes Forening udstæde lovlig Skiøde til Sønnen Ole Rauff, og da bemeldte Søn og Arving haver tilveiebragt Beviis for, at han til denne nu indtrædende Snapstings Termin kan og skal tilfredsstille sin Sal. Faders Creditorer og indløse de Panteforhæftelser, som hviler paa hans Sal. Faders Sterbboe, saa skiøder og overdrager jeg som Skifteforvalter og ifølge forannævnte paa Skiftet skete Bestemmelse, bemeldte Hastrup Mølle, som staaer for Hartkorn af Hastrup forhen tilhørende fri Hovedgaardstaxt, Mølleskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr. og Jordskyld 5 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. med alle dette Hartkorn og disse Eiendomme tilhørende Rettigheder, Herligheder og Byrder, Sæd og Avl, Huusbygninger og Mølleværke, Jagt og Fiskerie efter Anordningerne, ligeledes ald den i Sterbboen forefundne Besætning, Meubler og Effecter af levende og døde Ting, intet undtagen, som altsammen er vurderet for den Sum 5793 Rd. 4 Mark 2 Skilling, og saaledes udgjør Kjøbesummen, nemlig 5793-4-2 til Arvingerne: Sønnen Ole Rauff og hans Arvinger, hvilken Eiendom af faste og løse Ting herefter skal følge og tilhøre bemeldte Ole Rauff og hans Arvinger som en lovlig indkjøbt og erhvervet Eiendom, den han og de paa samme Maade og med samme Ret og Rettighed samt Byrder som Faderen har eiet og besiddet, den maae gjøre sig saa nyttig, som han bedst veed, vil og kan. Dets til Bekræftelse under min Haand og Segl.

Weyle den 19. juni 1809, A. Steenstrup. (LS).

*****

SP. 8. Fol. 943.

Obligation

Underskrevne Ole Jensen Rauff i Hastrup Mølle, Thyregod Sogn, gjør herved med Curator vitterligt at være Giæld skyldig til velbaarne Frøken Sophie Charlotte Marie Blücher, Datter af sal. Kammerherre og Oberstlieutenant ved den Kongelige Livgarde til Hest, von Blücher og Frue Helene de Thygeson til Basnes i Sjælland den Capital 5000 Rd. dansk Courant. Til Sikkerhed pantsættes Hastrup Mølle med Hartkorn og Mølleværk.

Weile den 19de Junii 1809, Ole Rauff.

Som Curator: S. A. Winther.

Paategnet: ingen Skiøde tinglæst for Debitor.

*****

SP. 14. Fol. 643.

Bevilling

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Wender og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg; Gjøre vitterligt: at Vi efter Enken Anne Marie Christensdatter Rauff af Hastrup Mølle, Weile Amt udi Vort Land Nørre Jylland, hendes derom allerunderdanigst gjorde Ansøgning og Begjæring allernaadigst have bevilget og tilladt, saaog herved bevilge og tillade, at hun efter hendes afdøde Mand Ole Rauff sammesteds, maae foruden Rettens Middels Forsegling, Registrering og Vurdering efter Loven, med fælleds sammenavlede Børn, i uskiftet Boe blive hensiddende, saalænge hun i enlig Stand forbliver, eller indtil Børnene i myndig Alder fordre Skifte holdt. Og om hun imidlertid skulle blive tilsinds at skifte og deele, maae hun med Samfrænder slutte en Skifteforhandling om den Arv, som bemeldte hendes Børn kan tilkomme, saaledes som hun med dem til fælleds Gavn bedst kunne foreenes foruden Rettens Middels Overværelse eller videre Registrering og Vurdering efter Loven.

Dog have bemeldte Samfrænder et skriftligt Document derover at forfatte, som billigst kan være, og de i Fremtiden, naar Børnene komme i myndig Stand, eragte at kunne forsvare. Og ville Vi derhos allernaadigst have befalet dem, som dette Skifte i saa Maade forrette, at de i alle Maader holde sig Loven og Anordningerne som i Særdeleshed Fr. 23. Aug. 1793 og 28. Aug. 1816 allerunderdanigst efterrettelige, hvilket og skal skee af den Øvrighed og Rettens Betient, som det ellers kunde tilkomme samme Skifte at forrette, forsaavidt disse dem angaaer, i hvis Rettighed dog intet derfor skal afgaae.

Forbydende alle og enhver imod dette, som foreskrevet, hver Hinder at gjøre.

Givet i vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn d. 30. Januar 1835, - Under Wort Kongelige Segl, (LS).

Steman. Ørsted. Lassen. Lange. Hansen. / Jacobsen.

Bevilling at sidde i uskifte Boe og i sin Tid at skifte med Samfrænder for Enken Anne Marie Christensdatter Rauff i Hastrup Mølle. Ved Foreviisning af denne Bevilling for afgangne Møller Rauffs Enke, Hastrup Mølle, til at hendidde i uskiftet Boe er mig betalt i Recognition: Som Skifteforvalter 25 Rbd. Som Skifteskriver 8 Rbd. Afgivet til Justitsfondet 6 Rbd. 4 Mk = er 40 Rbd. Sølv.

Herredscomptoiret i Weile d. 20. Martz 1835, Hersleb.

*****

SP. 14. Fol. 644.

Skjøde

Underskrevne Anne Marie Christensdatter, Enke efter Møller Ole Rauff, med Lavværges Gaardmand Jens Christian Pedersen af Kokborghuse; Gjør vitterligt: at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved sælger, skjøder og aldeles afhænder fra mig og mine øvrige Arvinger til min Søn Christian Hegtemann Rauff, den mig i Thyregod Sogn, Nørvangs Herred, eiende Hastrup Mølle af Hartkorn Ager og Eng fri Hovedgaardstaxt 5 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. Møllenskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr. med de Møllen tilhørende staaende og løbende Redskaber og Inventarium, saaog den i Møllen værende Indboe og Besætning, paa følgende Vilkaar:

- 1). Kjøberens min Søn, som allerede længe har været i Besiddelse af denne foran ommeldte Eiendom, svarer deraf herefter alle navnlige Skatter, Afgifter og Byrder, som ere paabudne, eller herefter paabydes, reelle eller personelle.
- 2). Det paalægges Kjøberens og Møllens efterkommende Eiere punctlig at opfylde den med mig under Dags Dato oprettede Aftægtscontract.
- 3). Kjøbesummen er bestemt til 4000 Rbd., skriver Fire Tusinde Rigsbankdaler rede Sølv.

Og da denne Kjøbesumma af Kjøberens min Søn Christian Hegtemann Rauff er berigtiget, saa meddeles ham derfor fuldkommen Qvittering; Thi skal fornævnte Eiendom herefter tilhøre min Søn og Arvinger som en lovlig kjøbt og betalt Eiendom, den jeg og mine andre Arvinger efter Loven er pligtig at hjemle ham.

Dette mit udgivne Skjøde maae til Ting læses og protocolleres paa Kjøberens Bekostning, uden mig Varsel at give. Til Bekræftelse under min og Lavværges Underskrift og Segl i 2 Vidners Overværelse.

Hastrup Mølle d. 18. Juli 1838, Anne Marie Christensdatter, sal. Rauffs Enke mpP.

Lavværges: Jens Christian Pedersen.

Til Vitterlighed: Brøchner. Ole Sørensen Aagor (betyder Ole Sørensen Aagaard).

Overensstemmende med Fr. af 18. Febr. 1810 er her i Amtstuen til den Kongl. Kasse indbetalt 20 Rbd. rede Sølv, hvorfor herved qvitteres. De Kongl. Skatter og Afgifter ere betalte til 1. Juli d. A.

Weile Amtstue d. 11. Octobr. 1838, Agerholm.

Foreviist den 11. Octobr. 1838 og tilført Forsikkr. Protkl. Hnr. 153, Binderup.

*****

SP. 14. Fol. 658

Panteobligation.

Jeg underskrevne Christian Hegtemann Rauff, Hastrup Mølle, Thyregod Sogn, Nørvang Herred, tilstaaer herved at have modtaget tillaans af Enken efter Møller Anders Christensen i Hoppballe Mølle, Maren Sørensdatter, den Capital

3000 Rbd., navnl. Tre Tusind Rbd. rede Sølv, hvilken Capital jeg forbinder mig til efter ½ Aars foregaaende Opsigelse at tilbagebetale bemeldte min Creditrix eller denne Obligations retmæssige Besidder, og forrentes samme imidlertid med 4 pCto., hvilken Rente erlægges i 11. Juni og 11. Dec. Terminer, hver Gang med det Halve.

Til ydermeere Betyggelse for Laanesummen med Renter og skadesløse Omkostninger pantstiller jeg med 1. Prioritet den mig ifølge Skiøde af 18. Juli d. A., tinglæst 12. Oct. næstefter, tilhørende Hastrup Mølle, der skylder af Hartkorn Ager og Eng, fri Hovedgaardstaxt, 5 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. Mølleskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr. med de til Møllen hørende Redskaber og Inventarium. Skulde Renterne ikke til rette Tid i hvert Aars Juni og Decbr. Termin blive erlagte, Pantet forringet, eller Skatter og Afgivter paadrages, er Capitalen uden Opsigelse forfalden til Betaling, og underkaster jeg mig i Søgsmåls Tilfælde den hurtige Retsfølgning efter Fr. 25. jan. 1828.

Denne Obligation, som underskrives af Vitterligheds Vidner, maa læses til Tinge paa min Bekostning og uden mig dertil at indvarsle.

Skrevet i Weile den 19. October 1838, Christian Hegtemann Rauff.

Som Curator: Chr. Sørensen.

At forestaaende Obligation i min og undertegnede Testes Overværelse egenhændigen er underskrevet af Christian Hegtemann Rauff, Eier af Hastrup Mølle, og dennes af Øvrigheden Dags Dato beskikkede Curator Sognefoged og Dannebrogsmænd Christen Sørensen af Jellinge, efter at de i Obligationen nævnte 3000 Rbd. r. S. vare ham af Creditrix udbetalte, attesterer under Haand og Embedssegel.

Nørvang Tørrild Herreders Notarialcomptoir, Veile d. 19. Octobr. 1838, Carøe, Nott. publ.

Testes: N. G. Borch. C. C. Marzetta.

*****

SP: 14. Fol. 659.

Aftægtscontract.

Oprettet imellem Møller Ole Rauffs Enke Anne Marie Christensdatter i Hastrup Mølle og hendes Søn Christian Hegtemann Rauff som Aftægtsyder.

1). Da jeg Anne Marie Christensdatter, Enke efter Møller Ole Rauff af Hastrup Mølle ved Skiøde af Dags Dato har solgt Hastrup Mølle med de i Møllen værende staaende og løbende Redskaber, det dertil hørende fri Hovedgaardstaxt Ager og Eng Htk. 5 Tdr. 1 Fkr. 2 Alb. Mølleskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr., saaog den i Møllen værende Indboe og Besætning, er det jeg herved reserverer mig følgende Aftægt og Præstationer for min Livstid:

a). Til Beboelse indrettes et forsvarligt Locale med Loft, Vinduer og Dørre, forsynet med Jernkakkelovn, ligesom der til mine Tørv leveres mig et forsvarligt Locale. Begge disse Localer vedligeholder Møllens Eier paa Tag og Fag forsvarligen. Af Indboe udtager jeg min egen Dragkiste, et Bord, 2 Stole, 1 Sengested med de fornødne Sengeklæder, 1 Spejl, det fornødne Kiøkkentøi og Steentøi, 1 Stueuhr, som staaer ved Vinduerne og 1 Skab, som staaer i Spisekammeret. Naar jeg dør, tilfalder mine Senge og Gangklæder mine Døtre, hvorimod det øvrige tilfalder Møllens Eier, undtagen Stueuhret, som tilfalder min Søn Jens Rauff. Jeg forbeholder mig fri Adgang og Afbenyttelse af Kiøkken, Bryggers og Bagerovn samt de Redskaber, som dertil udfordres.

b). I aarlig Aftægt betinger jeg mig 4 Tdr. Rug, 4 Skp. Boghvedegryn, 4 Skp. Byggryn, 4 Skp. tørret Byg til Meel, 10 Skp. Bygmalt, 2 Lpd. grønsaltet Flæsk midt over Siden, 2 Lpd. færsk Aal, ½ Lpd. Smør, 1 Skp. Humle, 1½ Skp. Salt, 8 Pd. Kaffe, 8 Pd. Sukker, 4 Pd. Cichorie, 1 Pd. Congothe, 1½ Potte Melk daglig om Vinteren, regnet fra 1. Nov. til 1. Mai. 2 Potter Melk daglig om Sommeren fra 1. Mai til 1. Nov. 4 Pd. Talg og 5 Snese Æg, 4 Potter Kornbrændeviin til hver Høitid, nemlig Juul, Paaske og Pintze. Fornævnte Præstationer undtagen Brændeviinet leveres 2 Gange om Aaret, nemlig det Halve hver Maidag, og det andet Halve hver Mikkelsdag. Alt leveres af gode forsvarlige Kjøbmandsvare. Jeg betinger mig til Brug og Afbenyttelse et Qvarteer i Haugen, hvortil aarlig leveres mig fornøden Gjødning, samt et Frugttræ, hvilket jeg selv vælger.

c). Af den ved Møllen værende Faareflok udtager jeg 5 Faar, som tilligemed Yngelet aarlig græsses, hvorimod allene de gamle Faar aarlig fodres. Inden hvert Aars 1. Aug. leveres mig aarlig hjemkjørt i det mig anviste Locale 16 Læs Klyne eller Bagtørv, hvert Læs beregnet til 600 Stykker forsvarlige Tørv.

d). Til de foran bestemte Tider leveres mig i Penge 10 Rbd., skriver Ti Rigsbankdaler rede Sølv, hver Gang med det Halve. Ligesom jeg med Aftens Varsel og naar forlanges, leveres Befordring til Kirke og til mine Bekjendtere og Paarørende, dog indskrænkes disse Kjørseler aarlig til 8.

e). Naar jeg dør, skal Møllens Eier lade mig hæderlig begrave efter Egnens Skik og Brug.

f). Jeg forbeholder mig at flytte andetsteds hen og der fortære min Aftægt, som Møllens Eier skal være forpligtet at levere mig i en Afstand af 2 Mile, men i dette Tilfælde bortfalder Leverancen in natura af Melken, hvorimod jeg da aarlig betales 10 Rbd. Sølv. Med 2 Maaneders Varsel skal jeg igjen have Ret til at indflytte i mit Aftægtslocale.

2). Jeg Christian Hegtemann Rauff forbinder mig herved til punctlig at opfylde forestaaende Contract i alle sine Bestemmelser. Til Bestemmelse af det stemplede Papir ansættes Capitalværdien til 450 Rbd. Sølv.

3). Endnu tilføies denne Contract følgende Bestemmelser; det skal være Pligt for Møllens Eier stødse at yde mig Tilsyn og Pleie, særdeles i Sygdom og Alderdom, det maae aldrig formenes mig paa egen Kost at tage en Tjenestepige til mig, ligesom ei heller at have paa egen Kost mine Børn hos mig, hvadenten de saa behøve min Hjelp eller jeg deres, eller om de iøvrigt fandt for godt at tage Ophold hos mig. Den mig her betingede Aftægt gives Prioritet i Møllen næstefter en Gjæld af 3500 Rbd. Sølv.

Saaledes er denne Contract afsluttet imellem Parterne og bekræftes nu med Underskrift i Vidners Overværelse.

Hastrup Mølle d. 18. Juli 1838

Aftægtstageren
Anne Marie Christensdatter
sal. Rauffs Enke.
Lavværge: Jens Christian Pedersen

Aftægtsyder
Christian Hegtemann Rauff
Til Vitterlighed: Brøchner.
Ole Søren Aagrd.

betyder: Ole Sørensen Aagaard.

I Overensstemmelse med Fr. af 3. December 1828 § 21 sammenholdt med § 16 Litra a blive de ved nærværende Contract betingede Præstationer ansatte til Værdi saaledes. Efter den d. 1. Febr. 1838 satte Capitelstaxt for Weile Amt:

4 Tdr. Rug a 3 Rbd. 5 Mark 8 Skilling pr Td.	15 Rb.	4 Mk.	0 Sk.	Sølv
4 Skp. Byg a 2 Rbd. 5 Mark 0 Skilling pr. Td.	1	2	3	-
2 Lpd. Flæsk a 2 Rbd. 4 Mark 0 Skilling pr. Lpd.	4	2	0	-
½ Lpd. Smør a 2 Rbd. 5 Mark 7 Skilling pr. Lpd.	1	2	12	-
Det øvrige, som ei kan beregnes efter Capitelstaxt, saasom Gryn, Malt, Aal, Humle, Kaffe, The, Sukker, Melk, Ildebrændsel, Faarenes Græsning, Vedligeholdelse etc., anslaaes efter gangbar Pris til	47	4	1	-
Rede Penge	10	0	0	-
Er	80 Rbd.	Sølv		
Som for 5 Aar udgjør en Sum af	400 Rbd.	Sølv		
Hertil Aftægtsboligens Indretning og Begravelsesomkostninger	25 Rbd.	Sølv		
Ialt	25 Rbd.	Sølv		
Hvorefter det stemplede Papir er beregnet.	450 Rbd.	Sølv		

*****

Thyregod Sogns Ministerialbog udviser, at Anno 1810 den 26. Oct. begravedes paa Thyregod Kirkegaard Enkemadame Kloch, Svigermoder til forhen afdøde Eier af Hastrup Mølle Jens Rauff, 84 Aar gl.

Ligeledes begravedes sammesteds Anno 1813 d. 11. Juli Madame Johanne Rauff, fornævnte Enkemadame Klochs sindsvage Datter og Enke efter ligeledes fornævnte Jens Rauff samt Stifmoder til senere afdøde Eier af bemeldte Mølle, Ole Rauff.

Hvilket til Bekræftelse, Thyregodlund Præstegaard d. 23. Oct. 1838, Balle.

Tinglæst for at bevirke annulleret i Pantebogen af Aftægtssvarelse, som hæfter paa Hastrup Mølle.

Paa Vedkommendes Vegne d. 12. Oct. 1838, Marzetta.

*****

SP. 14. Fol. 792.

Kjøbecontract.

Oprettet imellem underskrevne Christian Hegtemann Rauff af Hastrup Mølle med hans af Øvrigheden beskikkede Curator Hr. Proprietair Hauch til Hastrup og Hr. Jacob Peder Rahbeck til Fjederholt.

1). Jeg Christian Hegtemann Rauff sælger herved til Hr. Jacob Peder Rahbeck min eiende og paaboende Mølle, Hastrup kaldet, beliggende i Thyregod Sogn, Nørvangs Herred, Veile Amt, staaende for Ager og Engs Hartkorn frie Hovedgaards Taxt 5 Tdr. 0 Skp. 1 Fkr. 2 Alb., Mølleskyld 9 Tdr. 4 Skp. 2 Fkr., alt med de samme Rettigheder og Herligheder, Pligter og Byrder, som jeg selv har eiet efter Skjøde af 18. juli 1838, ikke i nogen Maade undtagen. For Eiendommen betaler Kjøberens 5500 Rbd., gjentager Fem Tusinde Fem Hundrede Rigsbankdaler rede Sølv, som erlægges saaledes:

2). 1000 Rigsbankdaler betales i 11. December Termin 1839 og 600 Rigsbankdaler betales d. 1. April 1840, som er Tiltrædelsestiden og 500 i Juni Termin 1840, alle uden Renters Erlæggelse. De 3000 Rigsbankdaler, som er første

Prioritets Panteobligation i Eiendommen, tilhører Enken i Hopballe Mølle og Resten 400 Rigsbankdaler, der tilhører Sælgerens Søster, overtager Kjøbereren sig at tilsvare og forrente fra 1ste April 1840.

3). Naar Kjøbereren har betalt de i anden Post nævnte 600 Rbd., modtages Eiendommen af Kjøbereren, og naar Kjøbereren efter samme Post i Juni Termin 1840 har betalt de ovennævnte 500 Rbd. r. S., da meddeles ham fri og uforhæftet Skjøde paa det Solgte.

4). Er Kjøbereren forpligtet til at opfylde og efterleve den Aftægtscontract, som Sælgeren 18. Juli 1838 har oprettet og indgaaet med sin Moder, i alle sine Poster, dog er Sælgeren pligtig at levere sin Moder hele den hende tilkommende Aftægt til Michelsdag 1840. Melk undtagen, dette leveres hende af Kjøbereren fra Tiltrædelsestiden

5). Med Hensyn til Sælgerens 4 Søstre har Kjøbereren paataget sig, naar de forandrer deres nuværende Stilling og indtræder i Ægteskab, da er Kjøbereren pligtig at bekoste deres Bryllup, men sker det, at nogle af dem giver sig, før Kjøbereren modtager Møllen d. 1. April 1840, da fritages han for enhver Udgift Brylluppet vedkommende.

6). Foruden Eiendommen medfølger al Møllens Inventarium af hvad Navn nævnes kan, endvidere alle i Gaarden værende Snækker og Driver og andre til Møllen værende Redskaber samt Smedien med al dens Tilbehør, tilligemed alt til Fiskeriet værende Redskaber. - Af Avlingsredskaber leveres Kjøbereren en Vogn, 1 Ploug, 1 Harve, alt i god og brugbar Stand.

7). Endvidere er det en Betingelse ved Handelen, at Sælgeren forbliver ved Møllen, indtil den af Kjøbereren modtages d. 1. April 1840, og som Følge deraf svarer alle Udgifter og haver alle Indkomster af Møllen. Sælgeren er i Følge deraf pligtig at vedligeholde Mølleværket samt Gaardens Aul samt alle til Møllen henhørende Redskaber, alt i samme god Stand, som det ved Købet forefandt, og som ved et andet Document nøiagtig er specificeret, endvidere har Kjøbereren forbeholdt sig Ret, efter eget Godtbefindende, at have Tilsyn saavel med Møllen som med Gaardens Avl, og skal Sælgeren være forpligtet at levere Kjøbereren 8000 stkr. gode brændte Muursteen, naar Eiendommen afleveres.

8). Alle muelige Udgifter i Anledning af Kjøbecontracten og Skjøde, ½ pC. til den Kongl. Kasse, Tinglæsning m. v. denne Handel betreffende, betaler Sælgeren alene.

9). Indtil Kjøbereren modtager Eiendommen, staaer disse for Sælgerens Risico i alle muelige Maader.

10). Sælgeren forbinder sig til at istandsætte Aftægtshuset saaledes: Der nedlægges 2 Fag Vaaningsstue med Fjelle Gulv og Loft, tillige istandsættes Brygger-og Bagestue, og iøvrigt sættes Aftægtshuset i forsvarlig og behørig Stand i det hele, saa at ingen Ansvar enten fra Brandsynet eller andre Vedkommende skal komme Kjøbereren til Last eller til nogensomhelst anden Udgift.

Denne Kjøbecontract er saaledes oprettet, og som i alle sine Poster nøiagtig og uryggelig skal holdes, dette bekræftes med vore Hænders Underskrift i 2de Vidners Overværelse.

Hastrup Mølle den 26. Febr. 1839, Chr. H. Rauff. I. P. Rahbech.

Som beskikket Curator: P. Hauch, Eier af Hastrup.

Til Vitterlighed: Fr. Mørch. Hans Andreasen.

I Anledning af denne Handel er givet 2 Rbsk. til Sognets Fattige.

Thyregodlund Præstegaard d. 26. Martz 1839, C. Balle, Sognepræst.

*****

SP. 15. Fol. 354.

Skjøde.

Jeg underskrevne Christian Hegtemann Rauff tilstaaer herved at have solgt til Hr. Rahbek, forhen Eier af Fjederholt, den mig iflg. Skjøde af 18. Juli 1838 tilhørende Hastrup Mølle. Kjøbecontract af 26. Febr. 1839. Kjøbesum 5500 Rbd. rede Sølv.

Hastrup Mølle d. 3. Juli 1840, Chr. H. Rauff.

Til Vitterlighed: H. A. R. Hauch. Ole Sørensen, m. f. P.

*****